

**NÁRODNÍ ZPRÁVA
ENERGETICKÉHO REGULAČNÍHO ÚŘADU
O ELEKTROENERGETICE A PLYNÁRENSTVÍ
V ČESKÉ REPUBLICCE
ZA ROK 2020**

OBSAH

1 Úvod	3
2 Vývoj na trhu s plynem a elektřinou	4
2.1 Hodnocení vývoje trhu a regulace	4
2.2 Zpráva o implementaci <i>Zimního balíčku</i>	5
3 Trh s elektřinou	7
3.1 Regulace sítě a technické fungování	8
3.2 Konkurence a fungování trhu	13
4 Trh s plynem	20
4.1 Regulace sítě	21
4.2 Konkurence a fungování trhu	28
4.3 Bezpečnostní standard dodávek	34
Seznam nejpoužívanějších zkratk a pojmů	35
Seznam legislativních předpisů	37
Seznam grafů a tabulek	40

1 Úvod

ERÚ předkládá *Národní zprávu Energetického regulačního úřadu o elektroenergetice a plynárenství za rok 2020*. *ERÚ* působí v souladu se zákonem č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, jako správní úřad pro výkon regulace v energetických odvětvích od 1. ledna 2001. *ERÚ* reguluje elektroenergetiku, plynárenství, teplárenství a stanovuje podporu pro podporované zdroje energie.

V čele *ERÚ* je pětičlenný kolektivní orgán, *Rada ERÚ*, jehož členy jmenuje vláda ČR na předem stanovené funkční období. V roce 2020 byl předsedou *Rady ERÚ* Stanislav Trávníček, dalšími členy pak Rostislav Krejcar, Ladislav Havel, Martina Krčová a Petr Kusý. V průběhu roku se stala novou členkou *Rady ERÚ* Markéta Zemanová, a to konkrétně od 1. srpna 2020 do 31. července 2025, která nahradila Rostislava Krejcara, jemuž skončilo funkční období dne 31. července 2020.

Národní zpráva *ERÚ* za rok 2020 nabízí detailní pohled na dění na českém energetickém trhu. Zahraniční aktivity *ERÚ* rozvíjel především v pracovních skupinách *ACER* a *CEER*, a to v oblasti elektroenergetiky, plynárenství, ochrany spotřebitele a *REMIT*. *ERÚ* v roce 2020 pokračoval v navázané spolupráci v rámci *ERRA*. *ERÚ* věnoval zvýšenou pozornost rozvoji regionální spolupráce a posilování bilaterálních kontaktů s důrazem na spolupráci s regulátory zemí *Visegradské čtyřky*. Další spolupráce probíhala v rámci dvoustranných či vícestranných jednání v oblasti integrace trhů s elektřinou, integrace trhů s plynem a konkurenceschopnosti.

2 Vývoj na trhu s plynem a elektřinou

2.1 Hodnocení vývoje trhu a regulace

Elektroenergetika

V roce 2020 pokračovaly činnosti spojené s vývojem trhu s elektřinou v *České republice*, a to mimo jiné i v kontextu rozvoje propojené synchronní zóny *EU* (více dále v kapitolách 3.1.2 a 3.1.7). Nejvýrazněji se tento efekt projevil na vnitrodenním trhu s elektřinou, kde díky propojení v rámci tzv. *Single Intra-Day Coupling* došlo k výraznému růstu uzavřených kontraktů, změnil se cenový relace hodinových kontraktů (snížení rozdílu mezi minimální a maximální cenou hodinového kontraktu), zvýšila se rychlost trhu a flexibilita v reakci na aktuální podmínky na trhu a došlo k rozšíření obchodních nástrojů.

Na vnitrodenním trhu s elektřinou organizovaném operátorem trhu bylo zobchodováno 4 439 GWh elektřiny, což představuje meziroční nárůst zhruba o 300 % oproti roku 2019. Vážený průměr cen obchodované elektřiny na vnitrodenním trhu zaznamenal v roce 2020 pokles o 5,8 % na 37,25 EUR/MWh oproti roku 2019. Minimální průměrná cena na trhu byla zhruba 23,6 EUR/MWh což představuje pokles o 24,4 % oproti roku 2019. Maximální průměrná cena na trhu byla zhruba 44,9 EUR/MWh, což představuje pokles o 8,6 % oproti roku 2019. V roce 2020 došlo také k poklesu rozdílů mezi minimální a maximální cenou, kdy průměrný rozdíl byl 21,26 EUR/MWh, což představuje pokles zhruba o 19 % oproti roku 2019.

Ke konci roku 2020 mělo přístup na krátkodobý trh s elektřinou 119 účastníků.

Z pohledu dlouhodobého srovnání zaznamenal vnitrodenní trh s elektřinou historického zobchodovaného objemu, který lze přičíst zejména pozitivním dopadům propojení vnitrodenních trhů v *EU*.

Plynárenství

V roce 2020 pokračovalo vypořádání vzájemných závazků mezi koncerny *RWE AG* a *E.ON SE*, přičemž pokračovaly i práce na realizaci projektu *Capacity4Gas* (více v kapitole 4.1).

Na vnitrodenním trhu s plynem organizovaném operátorem trhu, společností *OTE, a.s.*, bylo zobchodováno 4 311 GWh plynu, což představuje pokles o 7,7 % oproti roku 2019. Vážený průměr cen obchodovaného plynu na vnitrodenním trhu zaznamenal v roce 2020 pokles o 32,6 % na 9,52 EUR/MWh oproti předchozímu roku. Ceny zemního plynu se na spotovém trhu pohybovaly v polovině roku 2020 dokonce pod hranicí 6 EUR/MWh. Příčinou takto nízkých cen byla nízká poptávka způsobená mírnou zimou a pandemií COVID-19 a také zvyšující se nabídka dovozu zkapalněného zemního plynu do Evropy.

Ke konci roku 2020 mělo přístup na krátkodobý trh s plynem 104 účastníků.

Ceny českého vnitrodenního trhu s plynem v posledních letech úzce kopírují průběh cen srovnatelných produktů v německé obchodní oblasti NCG obchodovaných na spotovém trhu v EEX (platforma *PEGAS*), jinak tomu nebylo ani v roce 2020.

Z pohledu dlouhodobého srovnání bylo v roce 2020 dosaženo nejvyšší skutečné spotřeby plynu za posledních deset let. Této spotřeby bylo dosaženo také díky vzrůstající spotřebě plynu na výrobu elektřiny v elektrárnách v *Počeradech* a ve *Vřesové* (více v kapitole 4, vč. grafu č. 9).

Mimořádná cenová rozhodnutí

V dubnu roku 2020 reagoval ERÚ na vyhlášení nouzového stavu vládou ČR v souvislosti s pandemií COVID-19 vydáním mimořádných cenových rozhodnutí – dvou pro oblast elektroenergetiky (více v kapitole 3.1), a jedním pro oblast plynárenství (více v kapitole 4.1).

Ani přes pokračující pandemii COVID-19 nevydal ERÚ na podzim 2020 žádná další mimořádná cenová rozhodnutí. Odběratelé byli na druhou vlnu pandemie připraveni a mohli i nadále těžit z podmínek, které si nasmlouvali v průběhu jarního období.

V. regulační období

V zájmu bezpečné, spolehlivé a transparentní regulace byly dne 9. června 2020 v souladu s § 19a odst. 9 energetického zákona zveřejněny *Zásady cenové regulace pro regulační období 2021–2025 pro odvětví elektroenergetiky, plynárenství, pro činnosti operátora trhu v elektroenergetice a plynárenství a pro povinně vykupující*. Při zpracování zásad cenové regulace kladl ERÚ důraz na vytvoření funkční a systémové metodiky bez individuální modifikace a postupoval tak, aby pravidla pro V. regulační období byla jednoduchá a zároveň zůstala zachována spravedlnost a stabilita. Ústředním principem je, aby zákazník hradil přiměřenou cenu za službu odpovídající kvalitě a zároveň provozovatel soustavy obdržel takové výnosy, které mu umožní kvalitu poskytovaných služeb zachovat a přiměřeně rozvíjet. Zároveň zásady cenové regulace respektují dynamičnost prostředí a umožňují pružnou reakci na případné změny v průběhu regulačního období.

2.2 Zpráva o implementaci Zimního balíčku

Na konci listopadu 2016 předložila EK soubor legislativních návrhů široce zasahujících do oblasti fungování evropského elektroenergetického trhu *Čistá energie pro všechny Evropany*, tzv. *Zimní balíček*, který se skládá z osmi legislativních předpisů:

- nařízení (EU) 2019/943 s účinností od 1. ledna 2020 (vybraná ustanovení od 4. července 2019),
- nařízení (EU) 2019/942 s účinností od 4. července 2019,
- směrnice (EU) 2019/944 s termínem transpozice do 31. prosince 2020 [čl. 70, bod 5, písm. a) do 31. prosince 2019; čl. 70, bod 4 do 25. října 2020],
- nařízení (EU) 2018/1999 s účinností od 24. prosince 2018 (vybraná ustanovení od 1. ledna 2021),
- směrnice (EU) 2018/844 s termínem transpozice do 10. března 2020,
- směrnice (EU) 2018/2001 s termínem transpozice do 30. června 2021,
- nařízení (EU) 2019/941 s účinností od 4. července 2020.

Implementace předpisů Zimního balíčku bude zohledněna především v novém energetickém zákoně a novele zákona o POZE. Práce na obou legislativních předpisech byly zahájeny již v roce 2019.

Z implementace *Zimního balíčku* plynou pro ERÚ nové povinnosti a úkoly, např. monitorování trhu, posuzování rizik, řešení nekalých praktik, spravedlivé nastavení síťových poplatků, řešení sporů mezi agregátory, vydávání doporučení, zabezpečování práv zákazníků, udělování výjimek, veřejné konzultace a další.

Pro naplnění pravidel *Zimního balíčku* i budoucího „dekarbonizačního balíčku“ *Zelená dohoda pro Evropu* musí ERÚ také upravit vyhlášky, které má ve své gesci:

- vyhláška č. 408/2015 Sb., o Pravidlech trhu s elektřinou,
- vyhláška č. 16/2016 Sb., o podmínkách připojení k elektrizační soustavě,

- vyhláška č. 70/2016 Sb., o vyúčtování dodávek a souvisejících služeb v energetických odvětvích,
- vyhláška č. 401/2010 Sb., o obsahových náležitostech pravidel provozování přenosové soustavy, Pravidel provozování distribuční soustavy, Řádu provozovatele přepravní soustavy, Řádu provozovatele distribuční soustavy, Řádu provozovatele podzemního zásobníku plynu a obchodních podmínek operátora trhu,
- vyhláška č. 8/2016 Sb., o podrobnostech udělování licencí pro podnikání v energetických odvětvích,
- vyhláška č. 540/2005 Sb., o kvalitě dodávek elektřiny a souvisejících služeb v elektroenergetice.

ERÚ během přípravy i finalizace výše uvedených textů úzce spolupracuje jak na národní úrovni s *Ministerstvem průmyslu a obchodu*, *Ministerstvem zahraničních věcí*, *Úřadem vlády*, tak i s ostatními evropskými regulátory v rámci *ACER* a *CEER*, kde se činnost pracovních skupin zaměřila právě na implementaci schválené nové legislativy, včetně přípravy pozičních dokumentů a metodik.

3 Trh s elektřinou

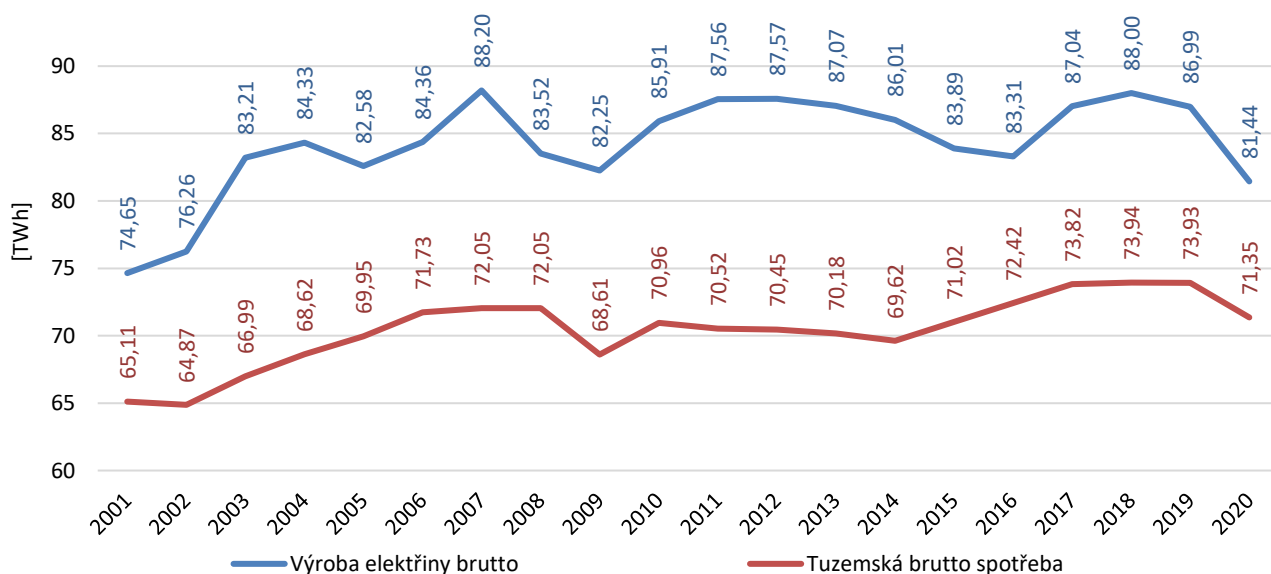
Vize unijní politiky v oblasti integrace trhů s elektřinou, v oblasti ochrany životního prostředí a klimatu a zajištění bezpečnosti dodávek elektřiny formují českou elektroenergetiku. Jedná se o zásadní změny, které mění doposud zažitý vzorec chování účastníků trhu v oblasti výroby elektřiny, přenosu nebo distribuce elektřiny, obchodování s elektřinou a spotřeby elektřiny.

Změny se promítají do regulace elektroenergetických sítí. V současné době se český elektroenergetický trh nachází ve stavu, který lze chápat jako volný trh. Zákazníci získávají stále širší rozsah práv na svou ochranu a současně i příležitost participovat jako aktivní účastníci na trhu s elektřinou, například prodejem vyrobené elektřiny nebo možností stát se součástí systému podpůrných služeb a aktivně tyto služby nabízet. Zákazníci doposud výhod volného trhu s elektřinou využívají zejména v rámci změny dodavatele v závislosti na ceně a kvalitě poskytovaných služeb.

Rok 2020 byl pracovně poznamenán pandemií COVID-19. Z pohledu integrace trhu s elektřinou nedošlo k zásadním změnám. Došlo ke zpoždění zavedení jednotné metody pro výpočet kapacit na denním trhu, kdy termín stanovený agenturou ACER (původně prosinec 2020) nebyl dodržen a očekávané zavedení bylo odsunuto až na rok 2022. Rovněž projekt zaměřený na propojení denních trhů zemí 4M MC (České republiky, Maďarska, Rumunska a Slovenska) se zeměmi, kde již dnes funguje meziregionální coupling, byl zpožděn a jeho spuštění bylo odloženo na polovinu roku 2021. Kladně lze hodnotit SIDC (Single Intra Day Coupling), jehož součástí se ČR stala v roce 2019. Pozitivní výsledky propojení vnitrodenních trhů se plně projevily zejména v roce 2020, kdy byl zaznamenán několikanásobný růst objemu obchodů ve srovnání s předchozími lety. Nárůst likvidity v podobě množství zobchodované elektřiny v řádu 10 až 100 MWh/den, ve srovnání s objemy, které byly obchodovány před přistoupením do SIDC, je evidentní.

V roce 2020 celková výroba elektřiny brutto dosáhla hodnoty 81,4 TWh, což představuje meziroční pokles o 5,5 TWh (-6,4 %) proti roku 2019. Nižší výroba byla naposledy naměřena v roce 2002. Rovněž tuzemská brutto spotřeba elektřiny klesla, a to na hodnotu 71,4 TWh (-3,5 %), což je nejnižší hodnota za posledních pět let. K poklesu spotřeby elektřiny došlo téměř u všech kategorií odběru kromě domácností, kde naopak stoupla o 716 GWh (+4,7 %).

Graf č. 1 – Vývoj výroby a spotřeby elektřiny v letech 2001–2020

Zdroj: ERÚ

3.1 Regulace sítě a technické fungování

Zodpovědnost za fungování páteřního systému elektrizační soustavy ČR (přenosové soustavy zahrnující vedení 400 kV, 220 kV a vybrané vedení o napětí 110 kV), potažmo odpovědnost za spolehlivé provozování a celkovou rovnováhu mezi výrobou a spotřebou, nese provozovatel české přenosové soustavy, společnost ČEPS, a.s.

Společnost ČEPS zajišťuje kvalitu a spolehlivost dodávky elektřiny na úrovni přenosové soustavy v krátkém období pomocí systémových služeb, a dlouhodobě zajišťuje její posilování a rozvoj výstavbou nových vedení a zařízení zajišťujících přenos elektřiny. Zodpovědnost za fungování elektrizační soustavy ČR na úrovni 110 kV a méně nesou provozovatelé distribučních soustav.

Regulace sítí probíhá ve dvou rovinách, a to v rovině technické a rovině cenové.

V technické rovině ERÚ provádí schvalování provozních dokumentů a vydává vyhlášky spadající do jeho gesce. Dle ustanovení § 17 odst. 7 písm. g) energetického zákona ERÚ schvaluje nebo stanovuje pravidla provozování přenosové a distribuční soustavy, jejich úprava byla v roce 2020 schválena. Převážná část úprav obou dokumentů byla spjata s implementací síťových kodexů a rámcových pokynů, resp. právních předpisů *Třetího evropského energetického balíčku*. Při schvalování bylo hlavním cílem zajistit, aby pravidla provozování byla základem pro transparentní a předvídatelné provozování licencované činnosti a nebyla příčinou nerovnováhy mezi jednotlivými účastníky trhu s elektřinou. Dalším požadavkem je, aby pravidla provozování byla v souladu s platnými právními předpisy a také obsahovala poznatky zjištěné při výkonu činnosti provozovatele přenosové soustavy a provozovatelů distribučních soustav. ERÚ v roce 2020 vedl veřejné konzultační procesy – k návrhu zcela nové vyhlášky o kvalitě dodávek elektřiny na elektroenergetickém trhu (dnes známá jako č. 540/2005 Sb.) a k návrhu vyhlášky o Pravidlech trhu s elektřinou (dnes známá pod č. 408/2015 Sb.).

V rovině cenové ERÚ stanovuje ceny za užívání sítí. Finanční prostředky pro zajištění služeb souvisejících s chodem soustavy na všech úrovních elektrizační soustavy jsou hrazeny formou regulované ceny účtované zákazníkům za odebrané množství elektřiny. V dubnu roku 2020 reagoval ERÚ na vyhlášení nouzového stavu vládou ČR v souvislosti s pandemií COVID-19 vydáním dvou cenových rozhodnutí pro elektroenergetiku, konkrétně cenového rozhodnutí ERÚ č. 2 a cenového rozhodnutí č. 3/2020 ze dne 23. dubna 2020, kterými se měnila platná cenová rozhodnutí pro rok 2020, a to pro období od dubna do června 2020, kdy došlo k největšímu útlumu ekonomiky. Změna cenových rozhodnutí umožnila zákazníkům pružněji reagovat na vzniklou situaci zejména flexibilním přístupem k rezervované kapacitě. Dále byla schválena nová standardní cenová rozhodnutí na rok 2021, která upravují výši cen v souladu s platnou metodikou stanovenou v zásadách cenové regulace.

3.1.1 Unbundling

Směrnice 2009/72/ES představuje základní evropský právní rámec pro oblast elektroenergetiky stanovující mimo jiné i pravidla působnosti účastníků trhu s elektřinou. Implementace směrnice 2009/72/ES přinesla pro do českého prostředí především úpravu právních předpisů v oblasti unbundlingu, přičemž implementace měla zásadní význam nejen z hlediska právní úpravy samotného unbundlingu provozovatele přenosové soustavy a provozovatelů distribučních soustav, ale i z hlediska rozšíření pravomocí ERÚ v oblasti dohledu, kontroly a sankcí za porušení pravidel v této oblasti.

V případě unbundlingu provozovatelů distribučních soustav byl čl. 26 směrnice 2009/72/EU implementován již v předchozím období prostřednictvím příslušného ustanovení energetického

zákona, konkrétně § 25a. Z hlediska unbundlingu došlo v minulém období u provozovatelů distribučních soustav k úpravě informačních systémů, což mělo i nemalý dopad na zajištění služeb zákazníkům (změna dodavatele, změna distribuční sazby apod.).

S oddělením jednotlivých činností souviselo i zabezpečení plnění závazku nediskriminačního přístupu k distribučním soustavám, proto vznikl pro jeho kontrolu *Program rovného zacházení (Compliance program)*, který musí provozovatelé distribučních soustav přijmout vnitřním předpisem. Na jeho provádění dohlíží auditor programu, který je jmenován nebo jinak ustanoven provozovatelem distribuční soustavy. Auditor programu do 30. dubna každoročně zpracuje a předloží ERÚ výroční zprávu o opatřeních přijatých k provádění *Programu rovného zacházení* za uplynulý rok.

3.1.2 Rozvoj a optimalizace sítě

Stav sítě je průběžně vyhodnocován tak, aby byla síť na vývoj na trhu s elektřinou připravena. Samovýroba elektřiny v malých řádově kilowattových zdrojích, rozvoj využívání akumulčních zařízení v domácnostech (vč. baterií), aktivní účast zákazníků na trhu (dodávka elektřiny z vlastní samovýroby do soustavy a nabízení podpůrných služeb) a další, vyžaduje, aby byly sítě správně a dostatečně kapacitně dimenzované a optimálně řízené. K tomu by mělo přispět zavádění digitálních technologií v oblasti řízení sítí, zavádění digitálních dálkově ovládaných zařízení měřících spotřebu elektřiny u zákazníků i na hladině NN, nových požadavků na formát a strukturu dat vyměňovaných mezi účastníky trhu, nových požadavků na připojení, řízení výrobních zdrojů atd.

V roce 2020 ERÚ přistupoval k rozvoji a optimalizaci sítě dvojím způsobem. Na národní úrovni se účastnil jednání s provozovateli elektrizačních soustav během procesu tvorby a schvalování změn Pravidel provozování přenosové soustavy nebo Pravidel provozování distribuční soustavy. Převážná část těchto změn byla reakcí na nové podmínky pro připojení výroby a spotřeby, vyplývající ze sítových kodexů a rámcových pokynů, nové podmínky v oblasti provozu soustav a zajišťování podpůrných služeb. Za zmínku stojí zlepšení komunikace s provozovateli distribučních soustav na lokální úrovni, čímž tak částečně došlo ke kultivaci trhu.

V souvislosti s úpravou vyhlášky č. 540/2005 Sb. (o kvalitě) a vyhlášky č. 408/2015 Sb. (o pravidlech trhu) probíhala jednání s účastníky trhu. V průběhu přípravy vyhlášky o kvalitě dodávek elektřiny probíhala jednání s provozovateli distribučních soustav reflektující přehodnocení a přenastavení stávajících parametrů kvality dodávek elektřiny (zavádění nových standardů kvality dodávek elektřiny, vykazování a zavádění automatických postupů uplatňování náhrad za nedodržení standardů kvality dodávek), které přispívají prostřednictvím tzv. motivační regulace kvality, tedy bonusů a malusů k motivaci provozovatelů distribučních soustav investovat a rozvíjet elektrizační síť a zavádět nové technologie. V případě vyhlášky o Pravidlech trhu s elektřinou probíhala rovněž jednání s účastníky trhu (zástupci provozovatele přenosové soustavy, provozovatelů distribučních soustav, obchodníků, výrobců a zájmových skupin), jejichž cílem bylo upravit a případně přenastavit postupy stanovené touto vyhláškou. V roce 2020 byla vydána novela vyhlášky č. 408/2015 Sb. a vzápětí byla zahájena pracovní jednání k novele další.

Současně se ERÚ účastnil pracovních jednání k *Národnímu akčnímu plánu pro chytré sítě (NAP SG = National Action Plan for Smart Grids)*, jež mají za cíl připravovat elektroenergetiku na nové trendy.

Na mezinárodní úrovni probíhá rozvoj a optimalizace sítě, především v koordinační rovině. ERÚ se účastnil pracovních jednání v mezinárodních pracovních skupinách ACER, CEER a dalších odborně zaměřených pracovních skupinách řízených zástupci EK. V rámci pracovních skupin probíhala společná koordinace implementace požadavků sítových kodexů a rámcových pokynů na národní

úrovni. Zejména se jednalo o požadavky vyplývající z nařízení (EU) 2016/631, nařízení (EU) 2016/1388, nařízení (EU) 2017/1485 a nařízení (EU) 2017/2196. V roce 2020 byly rovněž započaty práce spojené s plněním povinností stanovených novým nařízením (EU) 2019/943. V této souvislosti ERÚ využil ustanovení tohoto nařízení a udělil provozovateli přenosové soustavy dvě výjimky. Jedna stanovila odchylku ze zajištění přeshraničních přenosových kapacit a druhá určila odchylku v nákupu podpůrných služeb na denním trhu s elektřinou. ERÚ se rovněž účastnil pracovních skupin ACER, které byly zaměřeny na optimalizaci řízení synchronní evropské elektrizační soustavy, přičemž mimořádná pozornost byla věnována novému nastavení provozních regionů, v rámci nichž a mezi nimiž probíhá vzájemná spolupráce provozovatelů přenosových soustav. V této souvislosti rovněž vznikla nová provozní centra.

3.1.3 Síťové tarify

ERÚ v souladu s energetickým zákonem a vyhláškami č. 194/2015 Sb. a č. 196/2015 Sb. (obě regulace) stanovuje každoročně cenu za související službu v elektroenergetice, složenou z ceny za zajišťování přenosu nebo distribuce elektřiny, ceny za systémové služby, složky ceny na podporu elektřiny z podporovaných zdrojů energie a ceny za činnosti operátora trhu. Výši této ceny zásadně ovlivňuje především investiční aktivita provozovatelů soustav, cena silové elektřiny pro krytí ztrát v sítích, výše celkového odběru elektřiny a výše prostředků státního rozpočtu pro poskytnutí dotace na úhradu podpory výroby elektřiny z podporovaných zdrojů energie.

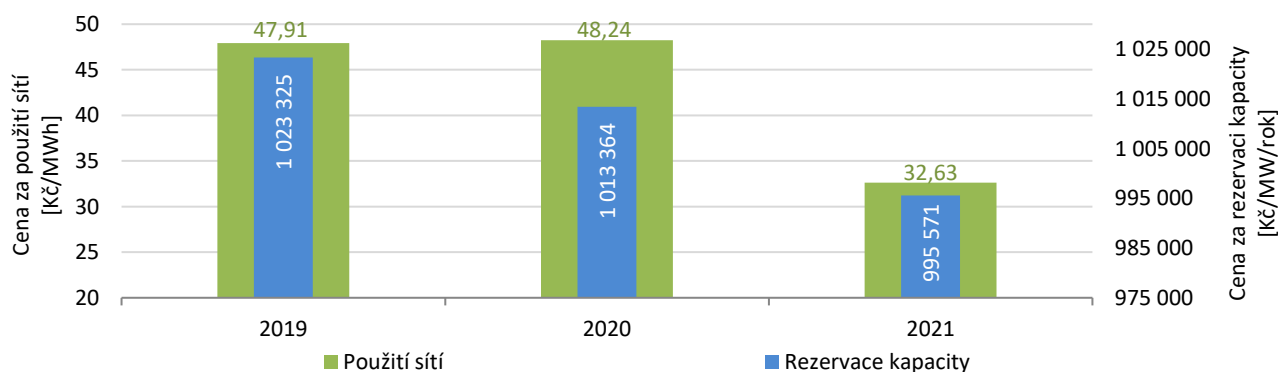
ERÚ plně v souladu s platnou metodikou a nejlepší regulační praxí usiluje o co nejvyšší možnou adresnost mezi původem nákladů a cenou hrazenou zákazníky.

Cena zajišťování přenosu elektřiny se skládá z ceny za rezervovanou kapacitu přenosové soustavy a z ceny za použití sítí přenosové soustavy. Cena za rezervovanou kapacitu přenosové soustavy vychází z upravených povolených výnosů za činnost přenos elektřiny. Cena za použití sítí přenosové soustavy je odvislá od nákladů na silovou elektřinu pro krytí ztrát v přenosové soustavě a plánované výše ztrát v přenosové soustavě. Obě položky jsou upravené o korekční faktor, který odráží přebytek nebo deficit příjmů minulých let, a následně vyděleny tzv. technickými jednotkami, tj. sumou rezervované kapacity přenosové soustavy a plánovaným celkovým přeneseným množstvím elektřiny.

Cena za rezervaci kapacity přenosové soustavy pro rok 2020 meziročně poklesla o 0,97 %, kdy byl dopad investic provozovatele přenosové soustavy, který způsobil nárůst upravených povolených výnosů za činnost přenos elektřiny, eliminován nárůstem hodnoty rezervované kapacity. Cena za použití sítí přenosové soustavy v roce 2020 meziročně vzrostla o 0,69 %.

Vývoj cen zajišťování přenosu elektřiny v letech 2019 až 2021 je uveden v grafu č. 2.

Graf č. 2 – Vývoj ceny za rezervovanou kapacitu a použití sítí přenosové soustavy

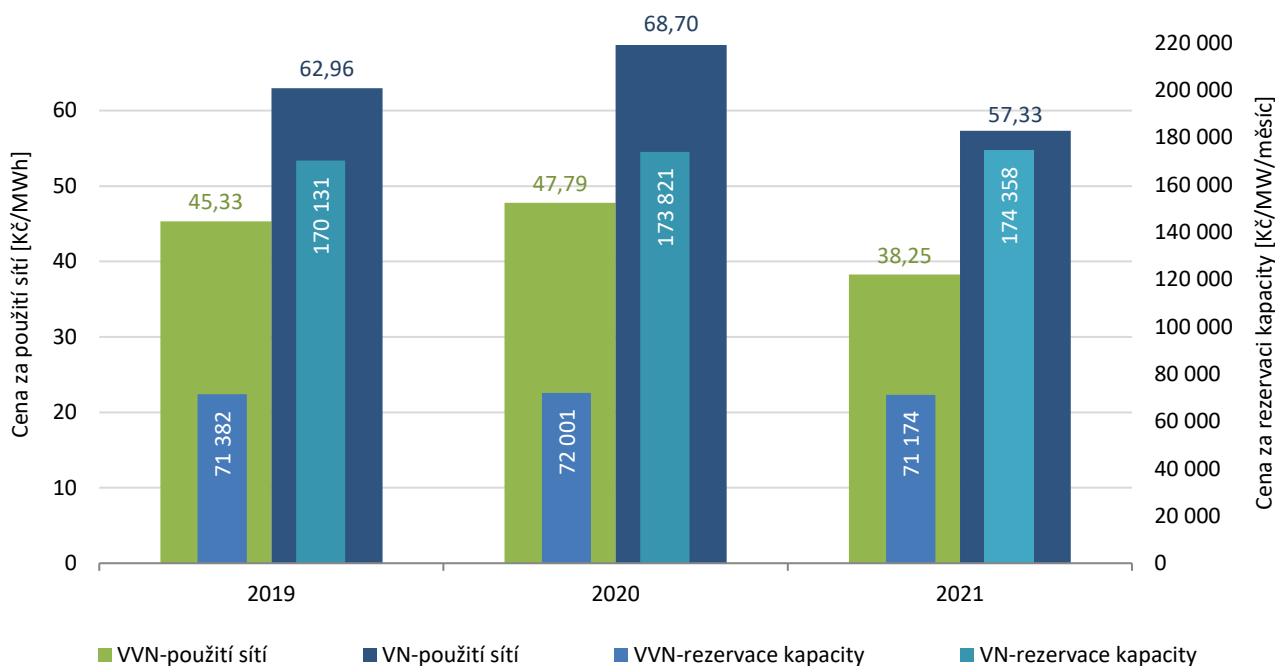
Zdroj: ERÚ

Cena za systémové služby je určena upravenými povolenými výnosy provozovatele přenosové soustavy pro činnost poskytování systémových služeb, které jsou vyděleny předpokládaným množstvím elektřiny odebraným zákazníky připojenými do elektrizační soustavy. Cena za systémové služby pro rok 2020 meziročně vzrostla o 1,22 %. Nárůst je způsoben zvýšením cen služeb výkonové rovnováhy, které se odrazí do výše upravených povolených výnosů.

Cena zajišťování distribuce elektřiny na hladinách VVN a VN se skládá z ceny za rezervovanou kapacitu distribuční soustavy a z ceny za použití sítí distribuční soustavy. Ceny za rezervovanou kapacitu na jednotlivých napěťových hladinách jsou především ovlivněny sjednanými technickými hodnotami rezervované kapacity, velikostí investic na příslušné napěťové hladině a cenou za rezervaci kapacity na úrovni nadřazené přenosové soustavy. Cena za rezervovanou kapacitu distribuční soustavy pro rok 2020 meziročně vzrostla na hladině VVN o 0,9 % a na hladině VN o 2,2 %, a to zejména z důvodu investic do distribučních soustav.

Cena za použití sítí distribuční soustavy pro rok 2020 meziročně vzrostla na hladině VVN o 5,4 % a na hladině VN o 9,1 %, kdy významný vliv měl opět nárůst ceny silové elektřiny na burze, podobně jako u ceny za použití sítí přenosové soustavy. Vývoj obou uvedených složek ceny zajišťování distribuce elektřiny v letech 2019–2021 je uveden v grafu č. 3.

Graf č. 3 – Vývoj ceny za rezervovanou kapacitu a použití sítí distribučních soustav VN a VVN

Zdroj: ERÚ

Na hladině NN (zákaznické kategorie domácnosti a malooběratel podnikatelé) jsou regulované ceny stanovovány složitějším způsobem pro větší množství distribučních sazeb. Cena zajišťování distribuce elektřiny na hladině NN se skládá z ceny za příkon podle jmenovité proudové hodnoty hlavního jističe před elektroměrem a z ceny za distribuované množství elektřiny. Meziroční změny u jednotlivých cen zajišťování distribuce elektřiny pro rok 2020 na hladině NN se liší podle sjednané distribuční sazby a pro účely meziročního srovnání je tedy nutné používat průměrné hodnoty. V průměru vzrostla cena zajišťování distribuce elektřiny na hladině NN meziročně o 2,6 %, což mělo po zahrnutí ostatních regulovaných cen vliv na nárůst průměrné regulované složky ceny související s dodávkou elektřiny na hladině NN meziročně o 1,5 %.

Cena za činnosti operátora trhu v elektroenergetice pro rok 2020 meziročně klesla o 26,7 % na 5,08 Kč/OPM/měsíc. Výše poplatku na činnosti ERÚ, který je součástí ceny za činnosti operátora trhu, se nezměnila a činí 2,39 Kč/OPM/měsíc.

3.1.4 Bezpečná a spolehlivá regulace

Rok 2020 byl posledním rokem prodlouženého IV. regulačního období. Standardním způsobem byla aplikována metodika regulace uvedená v *Zásadách cenové regulace pro období 2016–2018 pro odvětví elektroenergetiky, plynárenství a pro činnosti operátora trhu v elektroenergetice a plynárenství* s prodlouženou účinností do 31. prosince 2020.

ERÚ zveřejnil *Zásady cenové regulace pro regulační období 2021–2025 pro odvětví elektroenergetiky, plynárenství, pro činnosti operátora trhu v elektroenergetice a plynárenství a pro povinně vykupující* – viz kapitola 2.1.

Na základě § 21 vyhlášky č. 540/2005 Sb. (o kvalitě) ERÚ sleduje úroveň kvality dodávek v distribučních soustavách měřenou ukazateli nepřetržitosti distribuce elektřiny. Vyhláška stanoví základní ukazatele spolehlivosti dodávek, kterými jsou průměrný počet přerušení distribuce elektřiny u zákazníků v hodnoceném období (SAIFI), průměrná souhrnná doba trvání přerušení distribuce elektřiny u zákazníků v hodnoceném období (SAIDI) a průměrná doba trvání jednoho přerušení distribuce elektřiny u zákazníků v hodnoceném období (CAIDI). Hodnoty jednotlivých ukazatelů nepřetržitosti za rok 2020 jsou uvedeny v tabulce č. 1.

Tabulka č. 1 – Ukazatele nepřetržitosti distribuce elektřiny v roce 2020

Ukazatel*	ČEZ Distribuce, a. s.	E.ON Distribuce, a.s.	PREdistribuce, a.s.	ČR
SAIFI [přerušení/rok]	2,87	1,92	0,39	2,30
SAIDI [min/rok]	311,60	272,42	32,92	264,30
CAIDI [min]	108,47	142,22	85,27	115,15

Zdroj: ERÚ

*Systémové ukazatele, které zahrnují veškeré kategorie přerušení distribuce elektřiny podle přílohy č. 4 k vyhlášce č. 540/2005 Sb.

3.1.5 Sledování rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou

V roce 2020 vydal ERÚ celkem čtyři zprávy o provozu elektrizační soustavy. Jednalo se o čtvrtletní zprávy za IV. čtvrtletí roku 2019 a I. a II. čtvrtletí roku 2020. Čtvrtou publikací byla roční zpráva za rok 2019. Zprávy zahrnují údaje jako objem výroby elektřiny s rozdělením na jednotlivé technologie či paliva, spotřebu elektřiny s dělením na kategorie odběru či odvětví, přeshraniční toky, instalované výkony, tarifní statistiky včetně jejich vývoje za posledních deset let a další statistické ukazatele. Jednou z kapitol roční zprávy je také kvalita dodávek elektřiny, která vyhodnocuje nepřetržitost dodávek elektřiny a jejíž údaje vstupují do regulačního mechanismu.

3.1.6 Přeshraniční otázky

Zásadním projektem přeshraniční spolupráce zůstalo i v roce 2020 propojení denních trhů České republiky, Maďarska, Slovenska, Rumunska a Polska se zeměmi, které se účastní projektu *Multi*

Regional Coupling (MRC). Propojení trhů zjednoduší přeshraničního obchodování s elektřinou a přispěje k dalšímu zvýšení likvidity na trhu s elektřinou.

3.1.7 Implementace síťových kódů a pokynů

Stále větší význam mají síťové kodexy a rámcové pokyny přijaté na evropské úrovni jako nařízení *EK* a metodologie pro jejich implementaci. Síťové kodexy a rámcové pokyny jsou děleny do tří skupin:

- připojení – nařízení (EU) 2016/631, nařízení (EU) 2016/1388, nařízení (EU) 2016/1447,
- provoz – nařízení (EU) 2017/1485, nařízení (EU) 2017/2196,
- obchod – nařízení (EU) 2015/1222, nařízení (EU) 2016/1719, nařízení (EU) 2017/2195.

Implementace výše uvedených síťových kodexů a rámcových pokynů probíhá na několika úrovních, a to na úrovni unijní, regionální a národní. V případě připojovacích síťových kodexů pokračovala spolupráce z předešlých let. Na národní úrovni probíhaly v roce 2020 práce a diskuze v expertních pracovních skupinách (ať už zřízených *ERÚ* ve spolupráci s *MPO*, nebo fungujících pod záštitou provozovatelů distribučních soustav). Na mezinárodní úrovni probíhaly práce v rámci pracovních skupin pod záštitou *ACER*, ty byly zaměřeny na tvorbu metodických pokynů a dohled nad implementací požadavků na národní úrovni (monitoring byl prováděn prostřednictvím dotazníkových šetření).

Nejintenzivněji probíhaly činnosti v rámci pracovní skupiny, která se zabývá dohledem nad implementací nařízení (EU) 2017/2195. Zde byly hlavní diskuze vedeny okolo tvorby platform pro výměnu regulační energie a odchylek, které představují centrální (celoevropské) řešení pro nákup regulační energie. Implementační projekt TERRE bude sloužit pro výměnu regulační energie ze záloh pro náhradu, a provozovatel české přenosové soustavy je jeho členem od listopadu 2019. Projekt sdružuje provozovatele přenosových soustav ze 14 evropských zemí (ke spuštění platformy došlo úspěšně v lednu 2020). Implementační projekt MARI je projektem evropské platformy pro výměnu regulační energie ze záloh pro regulaci výkonové rovnováhy s manuální aktivací (mFRR). Spuštění platformy dle nařízení se očekává ve třetím čtvrtletí 2022. Implementační projekt PICASSO je projektem evropské platformy pro výměnu regulační energie ze záloh pro regulaci výkonové rovnováhy s automatickou aktivací (aFRR). Spuštění platformy dle nařízení se plánuje ve třetím čtvrtletí 2022. Implementační projekt IGCC je projektem evropské platformy pro proces vzájemné výměny systémových odchylek (IN). Projekt IGCC slouží k výměně systémových odchylek v reálném čase s využitím přeshraniční přenosové kapacity zbylé po skončení vnitrodenního obchodování s elektřinou. Jedná se o projekt, který byl zahájen již v roce 2011, a nařízením dochází k jeho pevnému ukotvení mezi nástroji pro obchodní zajišťování výkonové rovnováhy. Dále se činnosti soustředily na harmonizaci systému zúčtování odchylek, kde se podařilo vyjednat výjimku, která umožní zachování národního režimu až do roku 2025.

Činnosti pracovních skupin byly významně ovlivněny požadavky nařízení (EU) 2019/943. *ERÚ* v souladu s tímto nařízením vydal dvě výjimky, a to na nákup podpůrných služeb, resp. služeb výkonové rovnováhy, a výjimku ze zajištění relativní hodnoty přeshraničních přenosových kapacit.

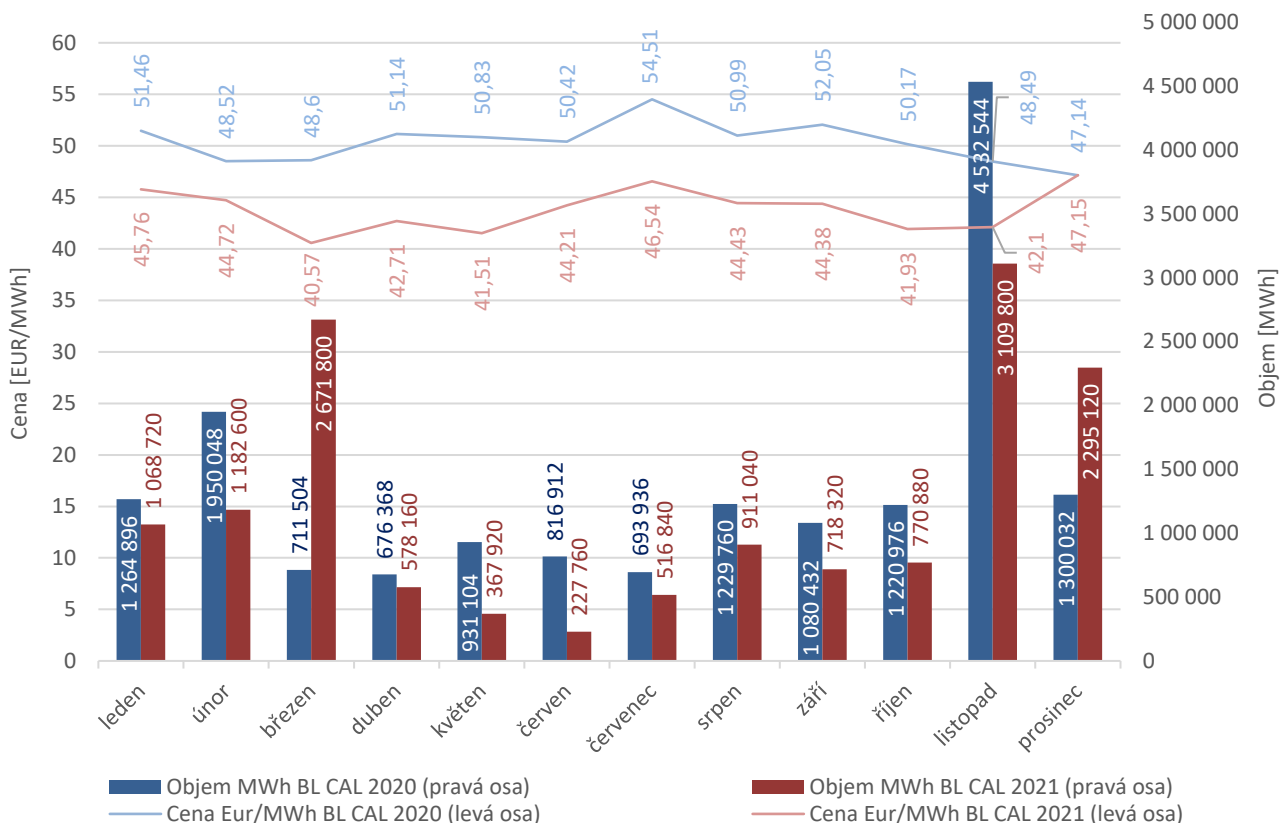
3.2 Konkurence a fungování trhu

3.2.1 Velkoobchodní trhy

Na velkoobchodní úrovni je elektřina v ČR obchodována prostřednictvím Evropské energetické burzy (EEX, dříve energetická burza PXE), bilaterálních obchodů a krátkodobých trhů organizovaných operátorem trhu. V roce 2020 bylo přes EEX (jak přímo přes obchodní platformu, tak pouze

clearované OTC transakce) pro český trh v dlouhodobém časovém horizontu zobchodováno celkem 27 TWh elektřiny (-15 % oproti předchozímu roku). Z tohoto objemu bylo 16,4 TWh s vypořádáním v roce 2021.

Graf č. 4 – Srovnání ročních produktů futures BL CAL 2021 a BL CAL 2020

Zdroj: PXE, a. s.

Krátkodobé obchodování probíhá prostřednictvím organizovaných trhů (denní, vnitrodenní, a blokový trh) operátorem trhu nebo prostřednictvím burzovně neregistrovaných bilaterálních obchodů. Na denním trhu bylo v roce 2020 zobchodováno 22 409 GWh, a dále prostřednictvím dvoustranných smluv evidovaných v systému operátora trhu mezi účastníky trhu bylo zobchodováno celkem 76 334 GWh. Na blokovém trhu bylo zobchodováno 5 GWh a na vnitrodenním trhu celkem 4 439 GWh elektřiny. Zde pokračoval trend významného nárůstu z důvodu propojení organizovaného vnitrodenního trhu s elektřinou v ČR s ostatními zeměmi EU (SIDC, dříve také známé pod zkratkou XBID) jako v roce 2019.

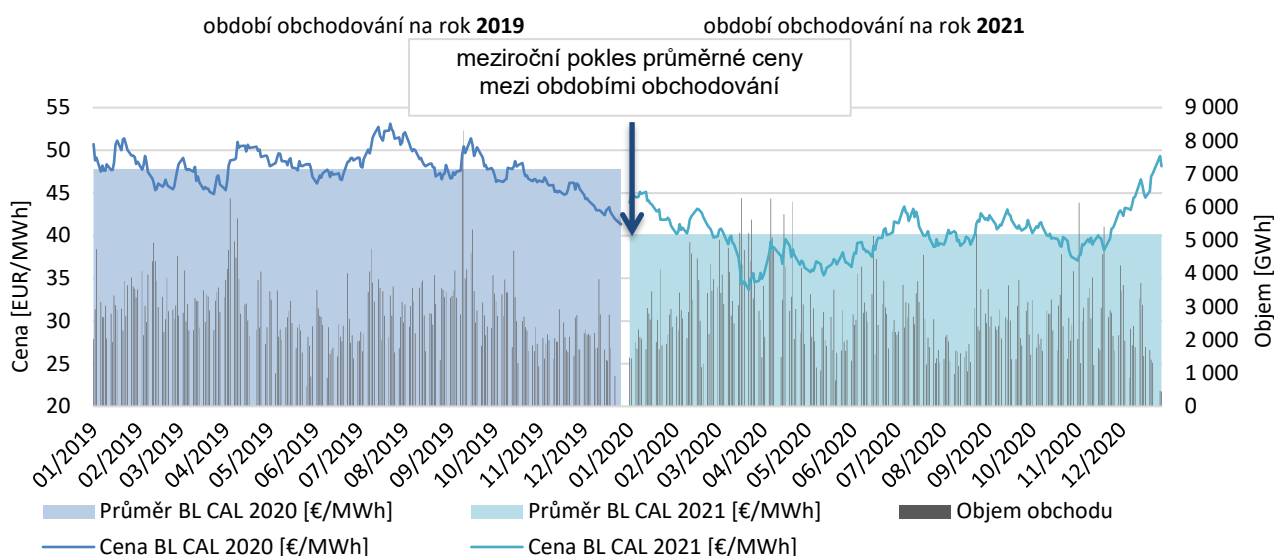
Tabulka č. 2 – Ukazatele velkoobchodního trhu s elektřinou

Indikátory velkoobchodního trhu s elektřinou	2016	2017	2018	2019	2020
Výroba elektřiny [GWh]	83 305	87 041	88 002	86 991	81 443
Účastníci krátkodobých trhů s elektřinou a plynem [-]	105	106	113	121	120
Celková spotřeba [GWh]	72 420	73 819	73 942	73 932	71 354
Importované množství [GWh]	8 608	10 388	10 431	10 955	13 126
Exportované množství [GWh]	19 447	23 576	24 310	23 622	22 856
Počet obchodníků aktivních na velkoobchodním trhu [-]	328	357	378	397	418
Objem zobchodovaný na krátkodobých trzích s elektřinou [GWh]	20 377	22 329	23 459	24 909	26 853
Objem zobchodovaný na PXE futures [GWh]	19 856	17 358	26 410	31 511	27 063
Celkový zobchodovaný objem [GWh]	40 233	39 687	49 869	56 420	53 916
Průměrná marginální cena na denním trhu [EUR/MWh]	31,15	36,46	46,02	40,21	33,62

Zdroj: OTE, a.s., PXE, a.s., ERÚ

Pro český trh je rozhodujícím velkoobchodním trhem *Německo*, a to z důvodu násobně vyšší likvidity na tamějším dlouhodobém trhu. Vzhledem k vzájemnému propojení elektrizačních soustav je průběh velkoobchodní ceny v české a německo-lucemburské zóně rovněž korelován. Graf č. 5 zobrazuje ceny elektřiny ročních produktů na burze EEX v EUR/MWh s dodávkou v německo-lucemburské obchodní zóně, včetně objemů obchodů v letech 2019 a 2020 s nákupem elektřiny na roky 2020 a 2021. Cena základního pásma ročního produktu v roce 2020 byla silně ovlivněna celosvětovou pandemií COVID-19, kdy cena reagovala na tržní nejistoty spojené s pandemií. V průběhu roku se však cena postupně vrátila na předpandemickou úroveň. Klesající cena silové elektřiny se projevila i ve snížení regulované ceny za použití sítí přenosové soustavy a distribučních soustav.

Graf č. 5 – Ceny elektřiny na burze EEX v EUR/MWh

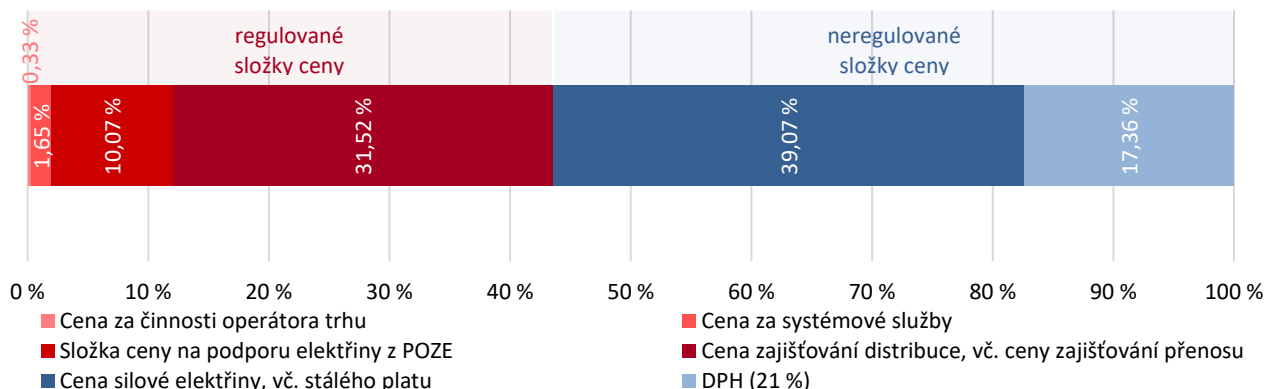
Zdroj: EEX

3.2.2 Maloobchodní trhy

3.2.2.1 Sledování úrovně cen, úrovně transparentnosti, úrovně a účinnosti otevřenosti trhu a hospodářské soutěže

Celkovou cenu dodávky elektřiny pro odběratele na hladině NN tvoří cena služby distribuční soustavy a cena silové elektřiny. Cena silové elektřiny není regulována a její výši stanovuje zákazníkem zvolený dodavatel. Cenu služby distribuční soustavy stanovuje ERÚ závaznými cenovými rozhodnutími. Ceny za systémové služby, složky ceny na podporu elektřiny z podporovaných zdrojů energie a ceny za činnosti operátora trhu jsou stanoveny v jednotné výši pro všechny konečné zákazníky v ČR bez ohledu na místo připojení nebo zvoleného dodavatele. Cena zajišťování distribuce elektřiny se odvíjí od místa připojení, tj. podle příslušné distribuční soustavy, do které je odběrné místo připojeno. Zákazník na hladině NN však může změnit distribuční sazbu při splnění podmínek pro její přiznání, popř. může ovlivnit stálou složku regulované platby za zajišťování distribuce elektřiny změnou velikosti hlavního jističe před elektroměrem. Podíl jednotlivých složek výsledné ceny dodávky elektřiny pro domácnosti pro rok 2020 znázorňuje graf č. 6 (podíly jsou uvedeny včetně daně z přidané hodnoty a daně z elektřiny).

Graf č. 6 – Podíl složek ceny za dodávku elektřiny pro domácnosti v roce 2020

Zdroj: ERÚ

Pro maloobtěř podnikatelů činila průměrná plánovaná regulovaná složka ceny související s dodávkou elektřiny na rok 2020 přibližně 2 214 Kč/MWh, pro rok 2021 činí přibližně 2 220 Kč/MWh. U maloobtěřu domácností činila průměrná plánovaná regulovaná složka ceny související s dodávkou elektřiny pro rok 2020 přibližně 2 042 Kč/MWh, na rok 2021 činí přibližně 2 007,8 Kč/MWh.

Obchodníci jsou povinni poskytovat provozovateli distribuční soustavy identifikační údaje o zákaznících, jimž dodávají elektřinu na základě smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny. Povinností obchodníka s elektřinou je propagovat energetické služby a jejich nabídky. Obchodník s elektřinou má právo na informace od operátora trhu, které potřebuje k vyúčtování dodávek elektřiny zákazníkům, jejichž odběrné místo je u operátora trhu registrováno.

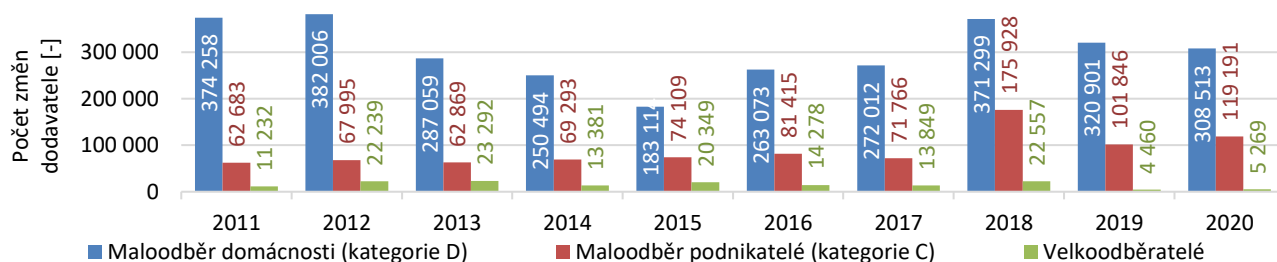
Podle § 17c energetického zákona ERÚ informuje Úřad pro ochranu hospodářské soutěže o jednáních účastníků trhu, o nichž lze mít důvodně za to, že narušují nebo omezují hospodářskou soutěž nebo k takovému omezení nebo narušení vedou, informuje o uplatňování omezujících nebo nepřiměřených podmínek ve smlouvách na trhu s elektřinou a informuje o způsobech tvorby cen elektřiny pro domácnosti.

Na základě monitoringu týkajícího se fungování trhu s elektřinou prováděného v roce 2020 ERÚ konstatuje, že na trhu s elektřinou existuje účinná hospodářská soutěž a podmínky pro fungování liberalizovaného trhu jsou nastaveny správně. Každý zákazník má právo vybrat si takového dodavatele, který bude nejlépe vyhovovat jeho požadavkům. Ke změně dodavatele však nedochází v takové míře, aby byl konkurenční tlak na dodavatele dostatečně silný. Řada dodavatelů tak může nabízet své služby za vyšší ceny, které jsou zákaznicky akceptovány.

Ke konci roku 2020 bylo na maloobchodním trhu s elektřinou celkem 119 dodavatelů s více než 100 OPM. Dodavatelé energií využívají k oslovení zákazníků řadu nástrojů, jako je například podomní prodej, účast v hromadných aukcích nebo akvizice slabších konkurentů. Pro podporu hospodářské soutěže na maloobchodního trhu s elektřinou nabízí ERÚ kalkulátor k porovnání aktuálních nabídek dodavatelů elektřiny. Možnost uvedení své nabídky v kalkulátoru má každý držitel licence na obchod s elektřinou, který ERÚ zašle svou veřejnou a dohledatelnou nabídku k zahrnutí do kalkulátoru. Poskytování dat a provozování kalkulátoru funguje na dobrovolné bázi.

V roce 2020 změnilo dodavatele elektřiny cca 446 tis. zákazníků, což představuje meziroční pokles o 1 % oproti roku 2019. Výrazně se lišila skladba uskutečněných změn dodavatele z pohledu kategorií zákazníků. V segmentu velkoobtěřatelů došlo k meziročnímu růstu počtu převodů OPM k jinému dodavateli o 18,1 %, v segmentu maloobtěřu podnikatelů pak k nárůstu počtu změn dodavatele elektřiny o 17 %. V segmentu domácností došlo k meziročnímu poklesu počtu změn dodavatele elektřiny o 3,9 %. Vývoj počtu změn dodavatele za uplynulou dekádu je znázorněn v grafu č. 7.

Graf č. 7 – Roční změny dodavatele elektřiny u hlavních kategorií zákazníků

Zdroj: OTE, a.s., úprava ERÚ

Tabulka č. 3 níže zahrnuje vývoj dalších ukazatelů maloobchodního trhu v segmentu domácností. ERÚ začal v loňském roce sledovat široce využívaný indikátor koncentrace trhu – Herfindahl-Hirschmanův Index (HHI). Hodnota nad 2000 bodů (společně s vysokým podílem tří největších dodavatelů) ukazují, že český maloobchodní trh s elektřinou je silně koncentrovaný. Dalším výsledkem monitorovací činnosti v roce 2020 je zjištění koncentrace trhu podle bývalých monopolních oblastí, které odpovídají dnešnímu území tří regionálních distribučních soustav. Bývalí monopolisté (tzv. inkumbenti) mají ve svých „domovských“ regionech velmi silné postavení, typicky ovládají téměř 70 % trhu z hlediska OPM. Tomu odpovídá i velmi vysoká úroveň HHI při zohlednění historické struktury trhu v ČR – 5 030 bodů (vážený průměr hodnot za tři regionální distribuční oblasti). Tento geograficky podrobnější pohled tedy vykresluje odlišný obrázek oproti přístupu, kdy je za relevantní trh považována celá ČR, kde má HHI hodnotu 2 440 bodů.

Tabulka č. 3 – Vybrané ukazatele maloobchodního trhu s elektřinou – domácnosti

Indikátory maloobchodního trhu v ČR (domácnosti)	2016	2017	2018	2019	2020
Počet aktivních dodavatelů elektřiny [-]	61	68	79	83	119
Tržní podíl tří největších dodavatelů podle odběrných míst [%]	-	-	-	72,4	71,9
Počet maloobchodních dodavatelů s podílem zákazníků větším než 5 % [-]	5	5	5	5	5
Herfindahl-Hirschmanův Index [-]	-	-	-	2 496	2 440
Podíl domácností, které změnily dodavatele [%]	5,09	5,22	7,07	6,07	5,82

Zdroj: OTE, a.s., ERÚ

3.2.2.2 Ochrana spotřebitele a řešení sporů

V roce 2020 pokračoval ERÚ v aktivitách směřujících k právnímu řešení problematiky zprostředkování smluv o sdružených službách dodávky elektřiny. V tomto roce vrcholily práce spojené s novelou energetického zákona v části týkající se ochrany spotřebitele a nově také právní úpravy zprostředkování v energetických odvětvích. Současně ERÚ společně s MPO a Českou obchodní inspekcí veřejně a formou účasti v pracovní skupině podpořil snahu dodavatelů v rámci samoregulace posílit ochranu zákazníků v postavení spotřebitele. V průběhu roku 2020 pokračovala intenzivní spolupráce ERÚ s ostatními orgány státní správy a samosprávy při řešení podnětů spotřebitelů týkajících se činnosti subjektů podnikajících mimo režim energetického zákona, které nabízejí spotřebitelům zprostředkování uzavírání smluv na základě výsledků výběrových řízení nebo aukcí.

S vědomím významu prevence pro ochranu spotřebitele se ERÚ intenzivně věnoval právě zprostředkování v energetických odvětvích. ERÚ řešil všední problémy spotřebitelů vyřizováním jejich neformálních podnětů. Díky této poradenské a informační činnosti byla řada stížností zákazníků vyřešena bezkonfliktně a bez nutnosti sporného řízení. Některá jednání dodavatelů, která byla předmětem stížností, byla dále řešena při kontrolní činnosti ERÚ pro podezření z porušení energetického zákona nebo zákona o ochraně spotřebitele.

ERÚ má pravomoc rozhodovat tzv. spotřebitelské spory. Jedná se o případy, kde je na žádost spotřebitele nebo podnikající fyzické osoby rozhodnut spor s držitelem licence. Spotřebitelské spory se týkaly plnění povinnosti ze smluv o dodávce nebo distribuci elektřiny nebo plynu a dále otázky existence právního vztahu, zejména v případě odstoupení od smlouvy. Typickým případem bylo nesplnění povinnosti dodavatele řádně vyúčtovat dodávky elektřiny nebo plynu. V roce 2020 bylo vedeno 135 řízení ve věci spotřebitelského sporu podle § 17 odst. 7 písm. e) bodu 1 a 2 energetického zákona, z nichž v roce 2020 bylo celkem 110 pravomocně ukončeno.

V odvětví elektroenergetiky, plynárenství a teplárenství *ERÚ* podle § 17 odst. 7 písm. a) až d) v roce 2020 dále vedl celkem 109 řízení, z nichž pravomocně ukončil 34 řízení.

Předmětem těchto řízení podle § 17 odst. 7 písm. a) až c) energetického zákona byly spory o uzavření smlouvy podle energetického zákona, spory o omezení, přerušeni nebo obnovení dodávek nebo distribuce elektřiny nebo plynu z důvodu neoprávněného odběru nebo neoprávněné distribuce. Dále byly předmětem řízení spory o připojení nebo o přístup k zařízením elektrizační nebo plynárenské soustavy.

Zvláštním typem sporů v oblasti elektroenergetiky byly spory podle § 17 odst. 7 písm. d) energetického zákona ve spojení s § 52 zákona o POZE. V roce 2020 zaznamenal *ERÚ* v důsledku soudního výkladu § 52 odst. 2 zákona o POZE zvýšený počet sporů o vydání bezdůvodného obohacení a náhradu škody z důvodu neoprávněného čerpání podpory za vyrobenou elektřinu. Jedná se o skutkově a právně složité případy, které vyžadují individuální posouzení práv a povinností účastníků trhu s elektřinou spojených s právem na podporu elektřiny nebo tepla.

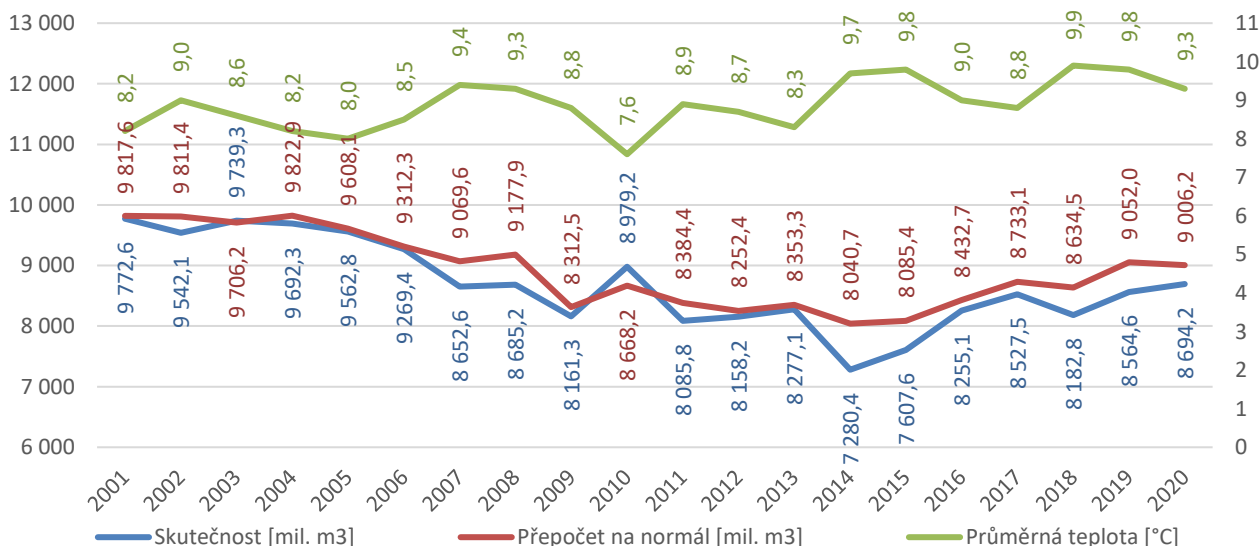
V odvětví plynárenství a teplárenství je dlouhodobě vedeno nejméně sporů. Spory mezi účastníky trhu s plynem a držiteli licencí a zákazníky v teplárenství se daří v mnoha případech vyřešit dohodou stran sporu bez potřeby rozhodnutí *ERÚ*.

4 Trh s plynem

Celková roční spotřeba zemního plynu v ČR dosáhla v roce 2020 hodnoty 8 694 mil. m³, tj. 92 894 GWh (průměrná hodnota spalného tepla dosahovala v ČR 10,68 kWh/m³, tj. 38,46 MJ/m³. Proti roku 2019 došlo ke zvýšení skutečné spotřeby o 1,5 %. Průměrná roční teplota činila 9,3 °C s odchylkou +0,8 °C od dlouhodobého teplotního normálu a -0,4 °C od roku 2019. Podíl spotřeby v topném období představoval cca 69 % souhrnné roční spotřeby. Nejvyšší měsíční spotřeba byla naměřena v lednu (1 217 mil. m³, tj. 12 976 GWh) a naopak nejnižší v srpnu (401 mil. m³, tj. 4 302 GWh). Nárůst ve spotřebě proti stejnému období roku 2019 byl zaznamenán převážně ve IV. čtvrtletí. Přepočtem na podmínky dlouhodobého teplotního normálu za pomoci teplotních gradientů dosáhla spotřeba zemního plynu v roce 2020 hodnoty 9 006 mil. m³, tj. 96 225 GWh s meziročním poklesem 0,5 %.

Spotřeba zemního plynu v ČR za posledních deset let mírně vzrostla a rok 2020 dokonce zaznamenal hodnotu nejvyšší. Za vyšším nárůstem spotřeby zemního plynu v posledních letech stojí především dodávka plynu na výrobu elektřiny a v určité míře dodávky plynu do CNG stanic. Z dlouhodobého hlediska se však spotřeba zemního plynu drží od roku 2007 pod hranicí 9 mld. m³ (96 TWh), a to přesto, že v letech 1996 až 2006 byla tato hranice pokaždé výrazně překonána. Na spotřebu zemního plynu v ČR má silný vliv průběh dosažených atmosférických teplot, které jsou po celé desetiletí nad dlouhodobým teplotním normálem. Rozdíl mezi nejvyšší spotřebou v roce 2020 a nejnižší spotřebou v roce 2014 byl cca 1,4 mld. m³ (15,5 TWh). Největším propadem ve spotřebě, a to o 12 %, zaznamenal rok 2014 s celkovou spotřebou 7,3 mld. m³ (77,4 TWh), což byla vůbec nejnižší spotřeba plynu od roku 1995.

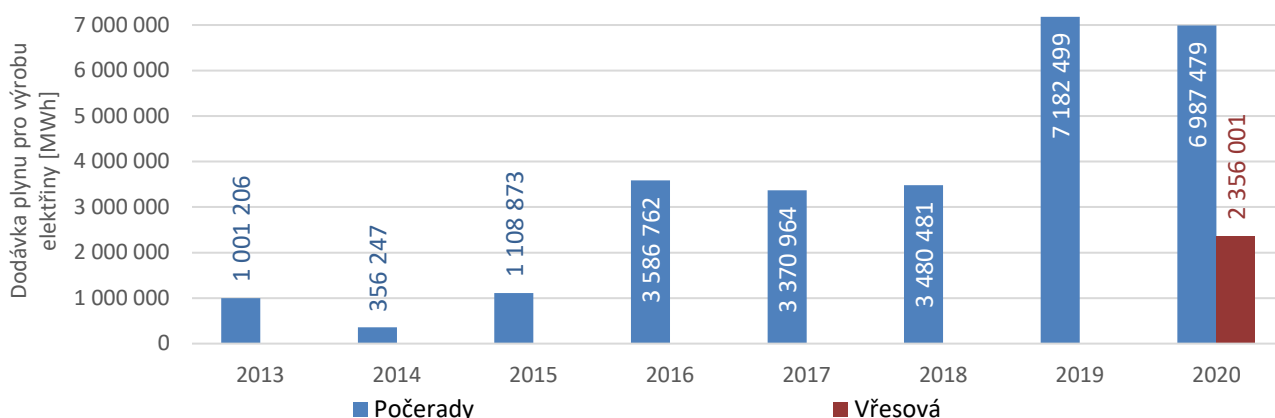
Graf č. 8 – Celkové vyhodnocení spotřeby plynu v ČR v letech 2001–2020 (s uvedením přepočtu na podmínky dlouhodobého teplotního normálu)

Zdroj: ERÚ

Paroplynová elektrárna *Počerady*, která se stala významným prvkem plynárenské soustavy, byla v roce 2020 provozována s výjimkou měsíce září. Její spotřeba se meziročně snížila o 2,7 % na celkových 6 987 GWh plynu. V důsledku přechodu paroplynové elektrárny *Vřesová* v Karlovarském kraji na zemní plyn došlo od července 2020 k významnému nárůstu celkové spotřeby zemního plynu. Tato elektrárna spotřebovala na výrobu elektrické energie od července do konce roku 2 356 GWh zemního plynu. Zvýšená výroba elektřiny z plynu se promítla do rostoucí křivky zobchodovaného množství na spotových trzích, jak je popsáno níže.

Graf č. 9 – Paroplynové elektrárny Počerady a Vřesová – dodávka zemního plynu 2013–2020

Zdroj: ERÚ

4.1 Regulace sítí

V roce 2020 pokračovalo vypořádání vzájemných závazků plynoucích z podmínek EK k dohodě o výměně aktivit obnovitelných zdrojů mezi koncerny RWE AG a E.ON SE z roku 2019, například prodejem části maloobchodních aktivit společnosti E.ON SE sdružených do energetické skupiny innogy. V polovině roku bylo oznámeno, že se novým vlastníkem skupiny innogy v ČR stala maďarská skupina MVM Group.

Koncem roku 2020 oznámila společnost E.ON Distribuce, a.s., rebranding a od 1. ledna 2021 společnost vystupuje pod názvem EG.D, a.s. Tento krok směřuje k naplnění požadavku unbundlingu stanoveného českou a evropskou legislativou.

Provozovatel distribuční soustavy GasNet, s.r.o., představil v říjnu 2020 novou vizuální identitu. Pod značkou GasNet, s.r.o., začala vystupovat také servisní společnost GridServices, s.r.o., která se v této souvislosti přejmenovala na GasNet Služby, s.r.o. Všechny tyto kroky navazují na změnu ve vlastnické struktuře a budování identity samostatné distribuční skupiny GasNet, s.r.o. V souvislosti s již zmíněnou dohodou byla společnost innogy Gas Storage, s.r.o., od 1. července 2020 začleněna do koncernu RWE AG a zároveň došlo ke změně názvu společnosti na RWE Gas Storage CZ, s.r.o.

V roce 2020 pokračovaly práce na realizaci projektu Capacity4Gas, jehož realizátorem je provozovatel přepravní soustavy v ČR, společnost NET4GAS, s.r.o. Cílem projektu Capacity4Gas je vybudovat novou plynárenskou infrastrukturu a propojit ji se stávající přepravní soustavou a nově vybudovaným plynovodem EUGAL v Německu. Tento plynovod navýší kapacitu na vstupu do české plynárenské soustavy zhruba o 1 119 GWh/d, což představuje nárůst přepraveného plynu přes německo-českou hranici přibližně o 35 mld. m³/rok (372 TWh/rok). Většina tohoto objemu bude využita pro tranzit do dalších zemí, část může být využita i pro potřeby dodávek plynu do ČR.

V průběhu dubna roku 2020 bylo vydáno v souvislosti s pandemií COVID-19 mimořádné cenové rozhodnutí ERÚ č. 1/2020 ze dne 23. dubna 2020, kterým se změnilo cenové rozhodnutí ERÚ č. 4/2019 pro rok 2020. Mimořádným cenovým rozhodnutím byly upraveny podmínky stanovení některých cen a plateb v oblasti fixních nákladů v období od dubna do června 2020. Opatření cílila na zákazníky kategorie velkoobdobatel, střední odběratel a maloobdobatel z řad podnikatelů. Pokud jejich spotřeba v měsících dubnu až červnu 2020 klesla oproti stejnému měsíci předcházejícího roku o 40 % nebo více, použila se pro výpočet platby za rezervovanou kapacitu její hodnota na dobu neurčitou pro daný plynárenský měsíc snižena o 20 %. Dále byla schválena nová standardní cenová rozhodnutí na rok 2021 v souladu s platnou metodikou stanovenou v zásadách cenové regulace.

4.1.1 Síťové a LNG tarify pro připojení a přístup

Na základě § 17 odst. 11 energetického zákona je ERÚ oprávněn regulovat cenu služby přepravy plynu nebo služby distribuční soustavy, které zahrnují i cenu za činnosti operátora trhu, a cenu plynu dodavatele poslední instance formou věcně usměrňovaných cen.

Stanovení regulovaných cen pro rok 2020, tedy poslední rok IV. regulačního období, proběhlo v souladu s energetickým zákonem, vyhláškami č. 195/2015 Sb. a č. 196/2015 Sb. a zveřejněnými *Zásadami cenové regulace pro období 2016–2018 pro odvětví elektroenergetiky, plynárenství a pro činnosti operátora trhu v elektroenergetice a plynárenství s prodlouženou účinností do 31. prosince 2020.*

ERÚ zveřejnil *Zásady cenové regulace pro regulační období 2021–2025 pro odvětví elektroenergetiky, plynárenství, pro činnosti operátora trhu v elektroenergetice a plynárenství a pro povinně vykupující* – viz kapitola 2.1.

Na základě výše uvedených právních předpisů a zásad cenové regulace byly provozovatelům distribučních soustav, provozovateli přepravní soustavy a operátorovi trhu stanoveny upravené povolené výnosy a z nich vypočteny regulované ceny pro daný rok. Pro stanovení povolených výnosů provozovatelů distribučních soustav a operátora trhu se využívá princip regulace revenue-cap. V případě stanovení povolených výnosů pro provozovatele přepravní soustavy se uplatňuje kombinace principů revenue-cap a price-cap.

V souladu s evropskou legislativou a s rozhodnutím podle čl. 27 odst. 4 nařízení (EU) 2017/460 (NC TAR), byly ceny za přepravu plynu na jednotlivých vstupních a výstupních bodech přepravní soustavy pro rok 2020 poprvé stanoveny na základě metodiky referenčních cen podle vzdálenosti, vážených podle kapacity (CWD). Ceny za služby distribuční soustavy jsou stanoveny na základě tarifního modelu, který zohledňuje spotřebované množství plynu a velikost rezervovaných kapacit při respektování odběrových pásem.

Upravené povolené výnosy provozovatele přepravní soustavy jsou podle předpokládaného využití rozděleny na jednotlivé vstupní a výstupní body přepravní soustavy, a takto jsou zahrnuty do výpočtu regulovaných cen přepravy plynu. Cena služby přepravy plynu do domácího bodu (tj. pro zákazníky v ČR) je integrována do cen za distribuci plynu a je zákazníkům účtována jako součást ceny za službu distribuční soustavy. Ceny služby přepravy plynu jsou stanoveny jako dvousložkové, skládají se z fixní a variabilní části. Fixní složka zahrnuje platbu za rezervovanou pevnou přepravní kapacitu na příslušném vstupním nebo výstupním bodě přepravní soustavy. Variabilní část ceny pokrývá náklady provozovatele přepravní soustavy na skutečně přepravené množství plynu přes výstupní body přepravní soustavy.

Upravené povolené výnosy provozovatele přepravní soustavy pro rok 2020 meziročně vzrostly o 10,63 %. Tento nárůst byl způsoben především kladným korekčním faktorem, který zohledňuje rozdíl plánovaných povolených výnosů a skutečných tržeb za rok 2018. S ohledem na plánovaný vývoj spotřeby a rezervace přepravních kapacit v roce 2020 stoupla průměrná výše ceny služby přepravy plynu do domácího bodu oproti roku 2019 o 4,73 % na 18,08 Kč/MWh. Tato cena je integrována do regulovaných cen služby distribuční soustavy a v závislosti na kategorii zákazníka – domácí, malooběratel, střední odběratel nebo velkooběratel – tvoří asi 1–2 % z celkové ceny za službu dodávky plynu.

Provozovatelé distribučních soustav přímo připojených k přepravní soustavě podléhají jednotnému způsobu stanovení cen. Upravené povolené výnosy jsou stanoveny na základě vykázaných údajů. Takto upravené povolené výnosy jsou na základě výše rezervované distribuční kapacity

a plánovaného distribuovaného množství plynu alokovány do cen pro jednotlivé kategorie zákazníků. Provozovatelé distribučních soustav připojených k jiným distribučním soustavám mohou uplatňovat regulované ceny až do výše cen stanovených pro nadřazenou distribuční soustavu, případně požádat ERÚ o stanovení individuální ceny. Regulované ceny za služby distribuční soustavy mají zpravidla dvousložkový charakter – fixní a variabilní složku, podobně jako cena služby přepravy plynu.

Fixní složka ceny pro kategorii zákazníků velkoobděratel a střední odběratel je závislá na celkové denní rezervované kapacitě a je stanovena pomocí vzorce, který je uveden v platném cenovém rozhodnutí. Pro kategorii zákazníků maloobděratel a domácnost je fixní složka ceny určena výší tzv. stálého měsíčního platu v příslušném odběrném pásmu, případně u odběrných míst se spotřebou nad 63 MWh cenou za denní rezervovanou kapacitu. Variabilní složka ceny je uvedena jako pevná cena za odebraný plyn, která zohledňuje množství spotřebovaného plynu různými kategoriemi zákazníků.

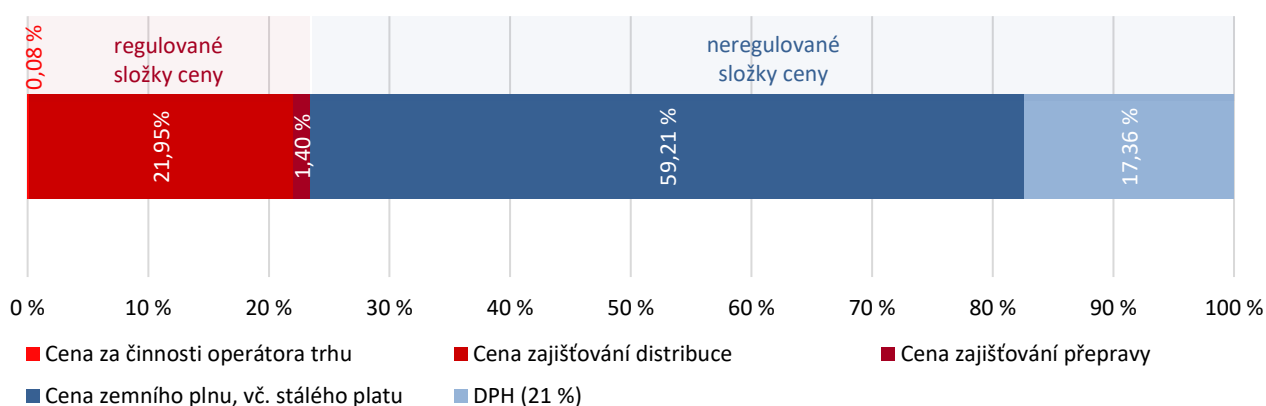
Průměrná cena služby distribuční soustavy zahrnující službu přepravy plynu do domácího bodu související s distribucí plynu pro rok 2020 stoupla oproti roku 2019 v průměru o 0,4 %. Nárůst byl způsoben zejména vyšší cenou za přepravu plynu, která je do ceny za službu distribuční soustavy integrována.

Také pro činnost operátora trhu jsou každoročně stanoveny upravené povolené výnosy, z nichž je následně vypočtena pevná cena za zúčtování, která souvisí s množstvím spotřebovaného plynu v OPM. Tato cena byla pro rok 2020 stanovena ve výši 1,07 Kč/MWh.

Český trh s plynem je od roku 2007 plně liberalizován, což v praxi znamená, že ERÚ stanovuje pouze ceny za výše uvedené činnosti nezbytné k zajištění dodávky plynu do OPM. ERÚ není oprávněn stanovovat ceny za služby obchodu a ceny za strukturování a flexibilitu dodávky. Tyto ceny jsou tzv. neregulované a jsou plně v kompetenci příslušného obchodníka s plynem, závisí na jeho obchodní strategii, a jsou předmětem smluvního vztahu se zákazníkem.

V ČR nebyly v roce 2020 ze strany ERÚ uplatňovány zvláštní tarify pro LNG.

Graf č. 10 – Struktura průměrné ceny služeb dodávky plynu pro zákazníky v kategorii domácnost v roce 2020

Zdroj: ERÚ

Cena za činnosti operátora trhu obsahuje poplatek na činnost ERÚ podle § 17d energetického zákona.

Zájemci o připojení mají právo být připojeni, pokud je k dispozici potřebná kapacita a připojení negativně neovlivní bezpečný a spolehlivý provoz soustavy. Poplatek za samotné připojení k distribuční soustavě není stanovován. Pokud je délka plynovodu přepravní soustavy, který má být

postaven za účelem připojení žadatele, kratší než 5 km, hradí veškeré náklady spojené s připojením provozovatel přepravní soustavy. Při připojení k přepravní soustavě, v případě, že délka plynovodu přesahuje 5 km, se žadatel o připojení podílí na nákladech připojení podle vzorce uvedeného ve vyhlášce č. 62/2011 Sb. (připojení k plynárenské soustavě).

Regulovaný a neregulovaný přístup k zásobníkům plynu

Provozovatelé zásobníků plynu uplatňují *Program rovného zacházení*, jehož účelem je zajistit rovné a nediskriminační postavení všech účastníků trhu s plynem, kteří využívají či chtějí využívat služeb jednotlivých společností. Přístup k zásobníkům plynu je založen na principu sjednávaného přístupu třetích stran. Cena za uskladňování plynu není ERÚ regulována, je tvořena tržně na základě výsledků aukcí, ve kterých je nabízena volná skladovací kapacita v rámci různých produktů (balíčků). ERÚ legislativně stanovuje náležitosti, tj. minimální rámec podmínek, které musí být zájemcům o skladovací kapacitu známy předtím, než je skladovací kapacita prostřednictvím aukčního mechanismu nabízena.

Podmínky každé aukce včetně vyvolávací ceny jsou plně v kompetenci provozovatele zásobníku plynu a jsou včetně následných výsledků zveřejňovány na jím provozovaných webových stránkách. Trh se skladovací kapacitou tak patří k nejtransparentnějším v EU. ERÚ kontinuálně tyto podmínky monitoruje a vyhodnocuje. V roce 2020 nedošlo k žádnému diskriminačnímu jednání vůči účastníkům trhu s plynem.

Provozovatelé zásobníků plynu *RWE Gas Storage CZ, s.r.o.*, *MND Gas Storage a.s.* a *Moravia Gas Storage a.s.* v roce 2020 vyhlásili celkem 28 aukcí na skladovací kapacitu, v nichž byla skladovací kapacita prodána za výrazně vyšší částku než v minulosti. V tomto ohledu lze usuzovat, že nízké ceny plynu v letním období a sázka na vysoký sezonní rozdíl v ceně plynu (tzv. spread) byly hlavními faktory, na jejichž základě zájemci o skladovací kapacitu jednotlivé produkty ocenili.

Druhým důležitým ukazatelem ve vztahu k zásobníkům plynu je míra jejich naplněnosti před začátkem topné sezóny a na konci skladovacího roku. V případě nízké naplněnosti, která nastává zejména na konci topné sezóny a na konci skladovacího roku, nejsou z technologických důvodů zásobníky schopny nabídnout plný těžební výkon a plně reagovat na teplotní výkyvy, a v konečném důsledku tak dodat na trh dostatečné množství plynu. Všechny zásobníky byly ke dni 1. října 2020, který je považován za počátek topné sezóny, a kdy podle běžných zvyklostí začíná těžba plynu ze zásobníku, téměř naplněny. Za hlavní důvody lze označit příznivou cenu plynu a mírný průběh podzimu a zimy 2019/2020, kdy naplněnost zásobníků po sezóně dosahovala více než 35–76 %. Tabulka č. 4 uvádí porovnání objemu plynu v zásobnících po těžební sezóně 2019–2020 a před těžební sezónou 2020–2021.

Tabulka č. 4 – Porovnání objemu plynu v zásobnících po a před těžební sezónou

Subjekt	Stav zásobníku k 31. březnu 2020* [%]	Stav zásobníku k 30. září 2020* [%]
RWE Gas Storage CZ, s.r.o.	35,14	99,25
Moravia Gas Storage a.s.	75,13	97,11
MND Gas Storage a.s.	75,77	98,22

Zdroj: www.rwe-gasstorage.cz; www.moravia-gs.cz; www.gasstorage.cz.

*Hodnota vyjadřující poměr množství plynu v zásobníku k jeho technické kapacitě

S ohledem na výsledky aukcí lze odvodit, že zásobníky i nadále slouží primárně k uskladňování plynu v letním období a k jeho těžbě v zimním období při denních spotřebách nižších nebo vyšších, než je smluvený denní dovoz plynu ze zahraničí. Zásobníky plynu tak nadále sehrávají podstatnou roli při zajištění spolehlivého provozu plynárenské soustavy ČR, a to nejen v době omezení dodávek, ale i pro vyrovnávání letní a zimní nerovnoměrnosti mezi nabídkou a spotřebou plynu.

Balancing

ERÚ pokračoval v kontinuálně prováděném vyhodnocování účinnosti fungování modelu vyrovnávání plynu v soustavě, který je účinný od 1. července 2016, resp. od 1. ledna 2019, kdy došlo k první výraznější úpravě nastavených procesů. ERÚ se primárně zaměřil na analýzu poskytované flexibility prostřednictvím akumulace soustavy.

Stanovené pásmo flexibility, které vycházelo z dat o provozu soustavy, která byla k dispozici v letech 2014 a 2015, v kombinaci s využíváním pouze obchodních nástrojů pro fyzické vyrovnávání soustavy (tj. nákup a prodej plynu na virtuálním obchodním bodě) přináší řadu problémů při provozu přepravní soustavy:

- vznikají extrémní fyzické odchylky mezi dodávkou a odběrem bez možnosti účinného fyzického vyrovnávání soustavy,
- doporučený směr realizace vyrovnávací akce je často v opačném směru, než je skutečná potřeba pro dosažení optimální výše akumulace přepravní soustavy,
- provedená vyrovnávací akce nezaručuje skutečnou fyzickou dodávku plynu,
- subjekty zúčtování nejsou nuceny přizpůsobovat své dodávky skutečné přepokládané spotřebě, například během víkendů,
- skutečná data, na jejichž základě jsou stanovena obecná pravidla pro uskutečnění vyrovnávacích akcí, jsou známa až následující plynárenský den, pro hospodárné řízení soustavy je však klíčový aktuální a předpokládaný stav přepravní soustavy,
- v konečném důsledku může být v některých případech přepravní soustava provozována mimo optimální hladinu akumulace, což se projevuje větším rozsahem kompresní práce, což způsobuje vyšší spotřebu elektřiny a plynu na pohon kompresních stanic,
- přepravní soustava se dostává do stavů na hranici bezpečného a spolehlivého provozu.

Systém fyzického vyrovnávání, zejména velikost agregované flexibility, mohl být na základě zjištění ERÚ většinou akceptován díky nižšímu využití kapacit přepravní soustavy. Ve většině případů přepravní soustava nabízela potřebnou flexibilitu, byť v některých případech za cenu vyšší spotřeby plynu pro její pohon.

ERÚ začal proto připravovat úpravu příslušných ustanovení ve vyhlášce č. 349/2015 Sb. (o pravidlech trhu) tak, aby pravidla pro realizaci vyrovnávacích akcí provozovatelem přepravní soustavy posilovala roli hospodárného provozu přepravní soustavy v oblasti optimalizace nákladů na pohon kompresních stanic a dále aby bylo možné lépe reagovat i na odchylky způsobené různě velkými odběry v průběhu plynárenského dne, kdy v průběhu prvních dvou třetin plynárenského dne převyšuje odběr plynu ze soustavy dodávku a následně v noci pak tento odběr klesá a denní bilance se vyrovnává, neboť v kontextu očekávaného přechodu z uhlí na plyn nepochybně vzroste náročnost řízení soustavy vlivem nárůstu odchylek v průběhu plynárenského dne.

4.1.2 Přeshraniční otázky

CMP

Postupy a termíny, které jsou nezbytné pro řádnou implementaci NC CAM a CMP pravidel, jsou uvedeny ve vyhlášce č. 349/2015 Sb. (o pravidlech trhu). ERÚ kontinuálně provádí přezkum účinnosti regulace s cílem zajistit, aby nastavená pravidla odpovídala vývoji na trhu s plynem v ČR i v mezinárodním kontextu.

Dle pravidel CMP provozovatel přepravní soustavy informuje ERÚ a dotčený subjekt zúčtování nebo zahraničního účastníka o nevyužívané rezervované přepravní kapacitě po skončení sledovaného období.

V průběhu roku 2020 došlo k několika výskytům případu, kdy byl daný přeshraniční bod zcela smluvně zarezervován. Podle zjištění ERÚ se jednalo o případy, které byly spojeny s plánovanou odstávkou, která snížila množství dostupné technické kapacity. Z tohoto důvodu byla omezena velikost kapacity nabízené pro roční aukci kapacit. Zbývající volná kapacita byla primárně vyčleněna pro kapacitní produkty s kratší dobou trvání (čtvrtletní, měsíční, denní).

Monitorování investičních plánů a hodnocení jejich konzistence

Provozovatel přepravní soustavy v ČR v souladu se směrnicí 2009/73/ES implementovanou do národní legislativy ve formě § 58k energetického zákona zpracovává desetiletý plán rozvoje přepravní soustavy.

Předmětem desetiletého plánu je přehled opatření přijímaných s cílem zajistit přiměřenou přepravní kapacitu přepravní soustavy v ČR tak, aby odpovídala požadavkům nezbytným pro zajištění spolehlivého a bezpečného provozu a byla tak zachována bezpečnost dodávek plynu, a to při zajištění cíle přiměřenosti soustavy.

Požadavky § 58k energetického zákona kladou důraz na transparentnost při rozhodování o předloženém desetiletém plánu, proto je veřejný konzultační proces vedený jak provozovatelem přepravní soustavy, tak ERÚ, kterému je konečná podoba plánu předkládána k posouzení v souladu s § 58k odst. 8 energetického zákona nejpozději k 31. říjnu. ERÚ je povinen o předloženém plánu rozhodnout nejpozději do dvou měsíců od jeho předložení. ERÚ v souladu s § 58k odst. 6 energetického zákona desetiletý plán veřejně konzultuje, aby následně po vypořádání uplatněných připomínek svým rozhodnutím předloženou verzi plánu schválil nebo uložil povinnost jej přepracovat. ERÚ zkoumá obsah desetiletého plánu jak z hlediska náležitostí a požadavků národní i nadřazené evropské legislativy reprezentované směrnicí 2009/73/ES, nařízením (EU) č. 715/2009, nařízením (EU) č. 347/2013, nařízením (EU) č. 994/2010, nařízením (EU) 2017/459, tak v kontextu přínosu pro kontinuální rozvoj trhu s plynem v ČR, potřeb spotřebitelů plynu v ČR a celkových dopadů na konečné spotřebitele.

Desetiletý plán rozvoje přepravní soustavy v České republice 2021–2030 ve verzi určené pro veřejnou konzultaci na úrovni provozovatele přepravní soustavy obsahoval proti předchozímu desetiletému plánu několik zásadních změn, a to jak v technicko-hospodářských parametrech jednotlivých projektů, tak ve výčtu samotných projektů. Provozovatel přepravní soustavy tento plán na základě připomínek vznesených během jeho veřejného konzultačního procesu upravil a společně se záznamem ze zmíněné veřejné konzultace jej předložil ERÚ k posouzení.

ERÚ dne 14. prosince 2020, po dokončení veřejné konzultace na úrovni ERÚ a vypořádání obdržených připomínek, schválil *Desetiletý plán rozvoje přepravní soustavy v České republice 2021–2030*.

Přeshraniční spolupráce

V souladu s čl. 26 nařízení (EU) 2017/459 zahájila společnost *NET4GAS, s.r.o.*, společně se sousedními provozovateli přepravních soustav již v polovině roku 2019 druhý proces stanovení přírůstkové kapacity. V roce 2020 pokračovaly přípravy vybraných projektů k zajištění přírůstkové kapacity, jmenovitě mezi ČR a Rakouskem s rakouským provozovatelem, společností *Gas Connect Austria GmbH*, a mezi ČR a Polskem s polským provozovatelem, společností *GAZ-SYSTEM S.A.* Dotčení provozovatelé přepravních soustav navrhli technické provedení předmětných projektů a od 14. ledna 2020 do 14. února 2020 uskutečnili veřejnou konzultaci. Společnost *NET4GAS* obdržela jednu podpůrnou reakci k projektu přírůstkové kapacity na hranici mezi ČR a Rakouskem.

Na konci měsíce října a začátku listopadu 2020 společnost *NET4GAS* předložila ERÚ žádosti o schválení návrhů k oběma projektům. Tím započala šestiměsíční lhůta ke koordinaci národních regulačních orgánů v otázce vydání rozhodnutí. Aukce přírůstkové kapacity k těmto projektům je plánována na červenec 2021 jako součást roční aukce kapacit.

4.1.3 Implementace síťových kodexů a pokynů

NC TAR (nařízení (EU) 2017/460)

Odůvodněné Rozhodnutí podle čl. 27 odst. 4 je zveřejněno v částce č. 3/2019 *Energetického regulačního věstníku*. Na základě tohoto Rozhodnutí byly pro rok 2020 stanoveny příslušné ceny za službu přepravy plynu a byly zveřejněny v cenových rozhodnutích ERÚ.

V souladu s ustanovením čl. 28 každoročně ERÚ konzultuje slevy, multiplikátory a sezónní faktory. Výsledek této konzultace poté promítá do znění cenového rozhodnutí.

V souladu s čl. 29 zveřejnil ERÚ vyvolávací ceny standardních kapacitních produktů pro pevnou a přerušitelnou kapacitu a multiplikátory uplatňované na vyvolávací ceny jiných než standardních ročních kapacitních produktů formou vydání cenového rozhodnutí ERÚ č. 4/2020 ze dne 4. června 2020. Dne 2. prosince 2020 zveřejnil ERÚ na svém webu informace požadované čl. 30. Informace požadované čl. 29 a 30 má ERÚ povinnost zveřejňovat každý rok.

NC INT (nařízení (EU) 2017/459)

S účinností od 1. března 2019 došlo k dokončení zřizování virtuálních hraničních bodů (VIP = virtual interconnection point) na propojovacích bodech přepravní soustavy, jak vyžaduje čl. 19 odst. 9 *NC INT*. S účinností od tohoto data došlo ke sloučení propojovacích bodů mezi německou zónou NCG a ČR v oblasti předávacího bodu *Waidhaus* do bodu *VIP Waidhaus NCG*.

V souladu s čl. 4 odst. 2 nařízení (EU) 2015/703 uskutečnila společnost *NET4GAS* na začátku roku 2020 veřejnou konzultaci k Dodatku č. 1 k VIP dohodě pro *VIP Brandov-GASPOOL*. Obsahem konzultovaného výňatku byla smluvní ustanovení týkající se nového fyzického propojovacího bodu *Brandov – Deutschneudorf EUGAL* a jeho začlenění pod virtuální propojovací bod *VIP Brandov – GASPOOL*.

Společnost *NET4GAS* rovněž uskutečnila veřejnou konzultaci návrhu vybraných ustanovení *Propojovací dohody* pro nový hraniční bod *Brandov – EUGAL* a jejich příloh, dodatku č. 6 k propojovací dohodě pro bod *Brandov*, dále VIP dohody pro bod *VIP Waidhaus-NCG* a *VIP Brandov-GASPOOL* a jejich dodatků. Obsahem konzultovaných vybraných ustanovení a dohod byla smluvní ujednání vztahující se k postupům pro řízení přeshraniční přepravy zemního plynu (včetně nominací a jejich sesouhlasení) pro hraniční bod *Brandov – EUGAL* po ustanovení *VIP Brandov-GASPOOL* a pro

VIP Waidhaus NCG a VIP Brandov-GASPOOL a v neposlední řadě komunikace v případě mimořádných událostí v souladu s čl. 10 NC INT.

Na základě průběžně prováděného přezkumu účinnosti regulace neidentifikoval ERÚ důvody pro úpravu stanovených pravidel.

4.2 Konkurence a fungování trhu

ERÚ stanovuje na základě požadavků uvedených ve směrnici 2009/73/ES implementovaných do vnitrostátní právní úpravy ČR pravidla, která zajišťují bezpečné a nediskriminační fungování trhu s plynem a podporují konkurenční prostředí. Vzhledem k plné liberalizaci českého trhu s plynem je ERÚ oprávněn regulovat pouze ty ceny, které nemohou být z technických nebo organizačních důvodů utvářeny tržními mechanismy v konkurenčním prostředí – služba přepravy plynu, služby distribuce plynu a činnost operátora trhu. ERÚ není oprávněn stanovovat ceny za služby obchodu a ceny za strukturování a flexibilitu dodávky. Tyto neregulované ceny jsou plně v kompetenci obchodníka s plynem a závisí na jeho obchodní strategii a smluvním vztahu se zákazníkem.

Trh s plynem v ČR funguje na základě nediskriminačního přístupu, kdy každý obchodník může oslovit libovolného zákazníka, uzavřít s ním smlouvu a naopak. Ceny služeb dodávky a další podmínky dodávky závisí pouze na smluvním ujednání. Rozvinuté konkurenční prostředí na trhu s plynem umožnilo vznik širokého spektra nabídek obchodníků, co do výše ceny, tak i souvisejících obchodních podmínek a služeb. Dynamika trhu tak závisí spíše na schopnosti a ochotě zákazníků dodavatele měnit a zajistit si tak pro sebe výhodnější podmínky. Energetický zákon a z něj vycházející prováděcí právní předpisy zaručují všem zákazníkům právo bezplatné změny dodavatele plynu. Při dodržení stávajících obchodních podmínek má tedy každý zákazník právo a možnost zvolit si svého dodavatele plynu.

V roce 2020 ERÚ v rámci výkonu svých pravomocí podle § 17 energetického zákona pokračoval v průběžném monitoringu uplatňování omezujících nebo nepřiměřených podmínek ve smlouvách na trhu s plynem omezujících nebo vylučujících práva zákazníka. V průběhu roku 2020 také monitoroval stav hospodářské soutěže na velkoobchodním a maloobchodním trhu s plynem. ERÚ nezjistil, že by na trhu s plynem došlo k omezení práv zákazníků nebo narušení hospodářské soutěže, a neuložil tak žádné opatření k odstranění příčin bránících účinné hospodářské soutěži na trhu s plynem.

ERÚ v souladu se svou povinností chránit spotřebitele vyplývající z § 17 odst. 4 energetického zákona pokračoval ve zveřejňování indikativní ceny služby dodávky plynu na svém webu s cílem zvýšení informovanosti spotřebitelů. Indikativní ceny nejsou závazné a představují informativní cenu, za kterou lze pořídit službu dodávky plynu, která odpovídá reálné situaci na maloobchodním trhu s plynem. V indikativních cenách služeb dodávky jsou zohledněny velkoobchodní ceny plynu obchodovaného na energetických burzách, za které mají obchodníci s plynem možnost plyn nakoupit pro dané období. Dále obsahují marži obchodníků, která pokrývá náklady obchodníků související se zajištěním služby dodávky plynu pro své zákazníky, a přiměřený zisk. Indikativní ceny nezahrnují regulované ceny za distribuci a za činnost operátora trhu, které jsou stanovené cenovým rozhodnutím ERÚ, a zákazník je nemůže změnou obchodníka s plynem ovlivnit.

4.2.1 Velkoobchodní trhy

Cílem REMIT je zaručit rovné a konkurenční prostředí pro obchodování s plynem, zamezit obchodním praktikám zneužívání trhu a výhodám z něj plynoucím. Pro účinné zajištění těchto cílů je

potřebná spolupráce mezi regulátory z energetické a finanční sféry, jakožto i orgánů dohlížejících na hospodářskou soutěž.

Obchodování probíhá nákupem a prodejem na komoditních burzách, kde dochází k realizaci obchodů na základě dlouhodobých a krátkodobých kontraktů, či uzavírání bilaterálních kontraktů mezi jednotlivými účastníky trhu. Jelikož ČR nevlastní významná naleziště zemního plynu, je většina plynu dovážena ze zahraničí, a následně se pak stává předmětem obchodů mezi účastníky trhu s plynem.

Tabulka č. 5 – Ukazatele velkoobchodního trhu s plynem

Indikátory velkoobchodního trhu s plynem	2016	2017	2018	2019	2020
Výroba plynu [GWh]	1 473	1 580	1 477	1 410	1 334
Účastníci krátkodobých trhů [-]	95	97	97	98	104
Celková spotřeba [GWh]	88 243	90 996	87 306	91 398	92 894
Importované množství [GWh]	362 845	373 374	424 107	385 378	464 284
Exportované množství [GWh]	276 070	278 592	338 775	283 857	383 385
Počet obchodníků aktivních na velkoobchodním trhu [-]	-	-	-	-	104
Objem zobchodovaný na krátkodobých trzích [GWh]	2 088	3 747	6 542	11 198	8 968
Objem zobchodovaný na trzích s futures [GWh]	-	-	4 210	2 554	3 901
Celkový zobchodovaný objem [GWh]	-	-	10 752	13 752	12 869
Vážený průměr cen na vnitrodenním trhu [EUR/MWh]	15,09	18,02	23,88	14,12	9,52

Zdroj: OTE, a.s., PXE, a.s., ERÚ

Sledování úrovně cen, úrovně transparentnosti, úrovně a efektivnosti otevření trhu a hospodářské soutěže

Trh s plynem v ČR je v souladu s tzv. 3. energetickým balíčkem od roku 2007 plně liberalizován. ERÚ nemá pravomoc stanovovat výši cen plynu obchodovaného na velkoobchodním trhu. Na velkoobchodním trhu funguje účinná hospodářská soutěž, kterou není nutné nahrazovat regulací. Velkoobchodní ceny jsou utvářeny na základě vzájemné dohody mezi subjekty v návaznosti na aktuální situaci na trhu.

Obchodníci fungující na velkoobchodním trhu mohou plyn pořizovat nákupem na komoditních burzách, nákupem na základě dlouhodobých kontraktů nebo nákupem od jiného obchodníka. Dlouhodobé kontrakty v současné době již nejsou dodavateli plynu preferovány.

Krátkodobý trh s plynem

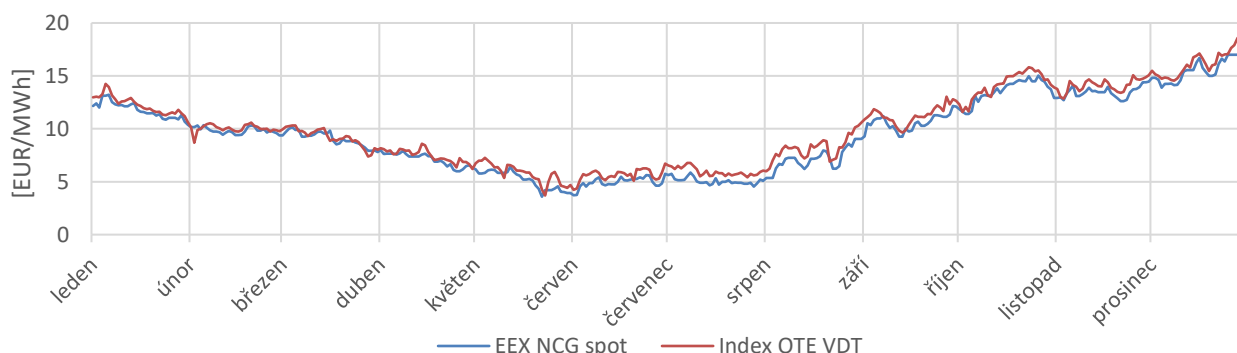
Krátkodobý trh s plynem je v souladu s ustanovením § 20a energetického zákona organizován a provozován držitelem výlučné licence na činnosti operátora trhu. V současné době český operátor trhu organizuje pouze vnitrodenní trh s plynem, neboť o denní trh s plynem nebyl v předchozích letech ze strany účastníků trhu zájem. Obchody jsou na vnitrodenním trhu uzavírány pomocí automatického párování nabídek a probíhají 24 hodin denně, 7 dní v týdnu. Zúčtování obchodů probíhá v eurech či v českých korunách a plyn je dodáván skrze český virtuální obchodní bod, který rovněž provozuje operátor trhu.

Na vnitrodenním trhu s plynem bylo zobchodováno 4 311 GWh plynu, což představuje pokles o 7,7 % oproti roku 2019. Vážený průměr cen obchodovaného plynu na vnitrodenním trhu zaznamenal v roce 2020 pokles o 32,6 % na 9,52 EUR/MWh oproti předchozímu roku. Ceny zemního plynu se na spotovém trhu pohybovaly v polovině roku 2020 dokonce pod hranicí 6 EUR/MWh. Příčinou takto nízkých cen byly nízká poptávka a relativní naplněnost zásobníků plynu způsobená mírnou zimou 2019/2020; tržní nejistota související s expirací tranzitního kontraktu mezi Ukrajinou a Ruskem; rostoucí objem importovaného zkapalněného zemního plynu do Evropy.

Důsledky postupu pandemie COVID-19 v ČR od jara 2020 zasáhly téměř všechna odvětví průmyslu, což se projevilo do jisté míry i nižším odběrem plynu u technologických odběřů. Naopak vyšší odběr plynu zaznamenali zákazníci v kategoriích otopu, odběry v oblasti výroby elektřiny a dodávek plynu do CNG stanic. Zvýšený odběr plynu v oblasti otopu panoval až na malé výjimky i v zimním období 2020/2021, a to díky nižším teplotám, které dosáhly odchylku o -1,6 °C proti předchozí zimní sezóně 2019/2020. Oslabené ekonomické prostředí se tak i díky ostatním vlivům na celkové spotřebě plynu v ČR až tak výrazně neprojevilo.

Ceny českého vnitrodenního trhu s plynem v posledních letech úzce kopírují průběh cen srovnatelných produktů v německé obchodní oblasti NCG obchodovaných na spotovém trhu v EEX (platforma PEGAS), jinak tomu nebylo ani v roce 2020. Na grafu č. 11 je patrná významná korelace vývoje cen na těchto dvou trzích.

Graf č. 11 – Porovnání ceny Indexu OTE a EEX NCG spot v roce 2020

Zdroj: OTE, a.s., a Powernext SAS

Obdobný vývoj měly také ceny na trzích v dalších okolních zemích (TTF, Gaspool a CEGH). Lze proto konstatovat, že vnitrodenní trh s plynem v ČR je plně funkčním velkoobchodním místem.

Pro účastníky trhu s plynem je důležité, že je vnitrodenní trh s plynem schopen uspokojit i nárazově vysoké poptávané denní objemy plynu za ceny srovnatelné s dalšími klíčovými obchodními platformami relevantními pro ČR.

Power Exchange Central Europe

Z hlediska dlouhodobého trhu bylo prostřednictvím PXE na trhu *Czech Gas Futures* zobchodováno 1 901 kontraktů o objemu 3 901 GWh v celkové hodnotě 53,3 mil. euro. V rámci obchodování na krátkodobém trhu (*Czech Gas Spot*) bylo na PXE v roce 2020 zobchodováno 304 420 kontraktů o objemu 8 968 GWh a hodnotě 98,5 mil. euro. Oproti roku 2019, kdy bylo zobchodováno 7 012 GWh plynu, tak zaznamenala PXE více než 27% nárůst zobchodovaného množství plynu i počtu uzavřených kontraktů.

4.2.2 Maloobchodní trhy

Maloobchodním trhem s plynem se rozumí prostředí, v němž obchodníci s plynem nabízejí a prodávají služby související s dodávkou plynu zákazníkům. K poslednímu dni roku 2020 evidoval ERÚ v ČR 2 829 132 OPM zákazníků odbírajících plyn připojených k regionálním distribučním soustavám. Oproti roku 2019 tedy došlo k poklesu počtu evidovaných odběrných míst o 5 377.

Celkově bylo v roce 2020 na trhu aktivních 133 obchodníků s plynem. Podrobnější přehled o maloobchodním trhu přináší následující tabulka č. 6.

Tabulka č. 6 – Vybrané ukazatele maloobchodního trhu s plynem

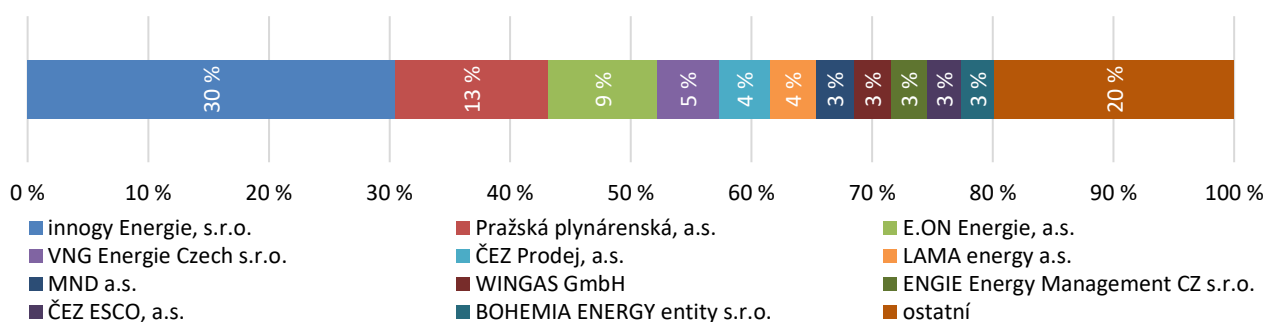
Indikátory trhu v ČR	2016	2017	2018	2019	2020
Počet aktivních dodavatelů plynu [-]	98	110	119	125	133
Tržní podíl tří největších dodavatelů podle spotřeby [%]	57,13	52,55	53,69	52,15	52,18
Počet dodavatelů s podílem zákazníků větším než 5 % [-]	4	4	5	4	4
Herfindahl-Hirschmanův Index [-]	1 601	1 341	1 377	1 259	1 297

Zdroj: ERÚ

ERÚ sleduje ukazatele koncentrace trhu v bývalých monopolních oblastech. Ačkoliv je trh s plynem v regionálním rozlišení více koncentrovaný než v celorepublikovém pohledu, hodnoty zůstávají výrazně pod hranicí silné koncentrace trhu. Lze proto konstatovat, že maloobchodní trh s plynem není silně koncentrovaný a jeho struktura výrazně nahrává účinné hospodářské soutěži.

Dalším důležitým indikátorem hospodářské soutěže na maloobchodním trhu jsou tržní podíly jednotlivých dodavatelů. ERÚ začal v loňském roce v souladu s dobrou praxí dohledu nad hospodářskou soutěží monitorovat účast dodavatelů ve skupinách. Největším dodavatelem plynu je z pohledu dodaného množství stále společnost *Innogy Energie, s.r.o.*, s 30 %, následovaná společností *Pražská plynárenská, a.s.*, s 13 % a společností *E.ON Energie, a.s.*, s 9 %. Podrobnější přehled o zastoupení obchodníků s plynem na dodávkách zákazníkům je zobrazen v následujícím grafu č. 12.

Graf č. 12 – Podíl dodavatelů plynu na spotřebě plynu v roce 2020

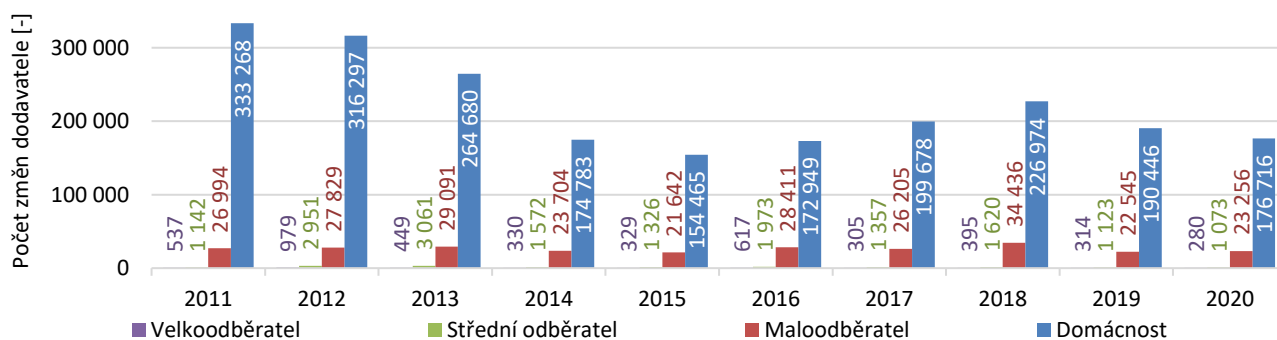
Zdroj: OTE, a.s.

Obchodníci se zastoupením menším než 1 % jsou zahrnuti do položky ostatní.

Změna dodavatele

Dodavatele plynu změnilo v roce 2020 přes 200 tis. zákazníků. Z toho přes 176 tis. změn se uskutečnilo u nejpočetnější kategorie domácností. Podrobněji strukturu počtu změn dodavatele plynu ukazuje graf č. 13. Tabulka č. 7 pod ním pak vyjadřuje počet změn dodavatele k počtu odběrných míst (switching).

Graf č. 13 – Počet změn dodavatele plynu v období 2011–2020

Zdroj: OTE, a.s., úprava ERÚ

Tabulka č. 7 – Počet změn dodavatele plynu v roce 2020

Kategorie zákazníka	Počet změn dodavatele [-]	Celkový počet OPM [-]	Switching [%]
Velkoobděratel	280	1 605	17,45
Střední odběratel	1 073	6 748	15,90
Maloobděratel	23 256	206 659	11,25
Domácnost	176 716	2 614 120	6,76
Celkem	201 325	2 829 132	7,12

Zdroj: ERÚ

Další relevantní indikátory vztahující se k vývoji maloobchodního trhu naleznete v tabulkách č. 8 a č. 9.

Pozitivně lze hodnotit zejména skutečnost, že navzdory vysoké konkurenci na trhu neustále roste počet aktivních dodavatelů. V kontextu uvedeného lze naopak negativně hodnotit vývoj ceny plynu pro průměrného zákazníka, kde se vysoký počet aktivních dodavatelů nepromítá ve vyšší dynamice konečné ceny plynu pro průměrného zákazníka, která osciluje na úrovni 1 100 – 1 200 Kč/MWh.

Tabulka č. 8 – Vybrané ukazatele maloobchodního trhu s plynem – domácnosti

Indikátory maloobchodního trhu (domácnosti)	2016	2017	2018	2019	2020
Spotřeba [GWh]	25 309	25 902	24 279	23 200	23 984
Počet zákazníků* [-]	2 632 037	2 632 599	2 626 417	2 619 793	2 614 120
Počet registrovaných dodavatelů** [-]	213	227	236	243	247
Počet aktivních dodavatelů [-]	86	99	95	105	133
Podíl domácností, které změnilly dodavatele [%]	6,6	7,6	8,6	7,3	6,76
Zákonem stanovená doba pro provedení změny dodavatele [pracovní dny]	10	10	10	10	10

Zdroj: OTE, a.s., ERÚ

*Počet odběrných míst za rok 2019 není konečný, neobsahuje odběrná místa v lokálních distribučních soustavách.

**Hodnoty bez zahraniční licence. S uznanou zahraniční licencí by činily 242 – 254 – 263 – 272.

Tabulka č. 9 – Vybrané ukazatele maloobchodního trhu s plynem – mimo domácnosti

Indikátory maloobchodního trhu (mimo domácnosti)	2016	2017	2018	2019	2020
Spotřeba [GWh]	61 906	63 942	61 618	66 582	68 911
Počet zákazníků* [-]	208 436	211 658	214 202	214 716	215 012
Počet registrovaných dodavatelů** [-]	213	227	236	243	247
Počet aktivních dodavatelů [-]	73	86	97	111	133
Podíl zákazníků, kteří změnilli dodavatele [%]	14,9	13,2	17,0	11,2	11,45
Zákonem stanovená doba pro provedení změny dodavatele [pracovní dny]	10	10	10	10	10

Zdroj: ERÚ, OTE, a.s.

*Počet odběrných míst za rok 2019 není konečný, neobsahuje odběrná místa v lokálních distribučních soustavách.

**Hodnoty bez zahraniční licence. S uznanou zahraniční licencí by činily 242 – 254 – 263 – 272.

4.2.2.1 Sledování úrovně cen, úrovně transparentnosti, úrovně a efektivnosti otevření trhu a hospodářské soutěže

ERÚ v souladu se svými povinnostmi uvedenými v energetickém zákoně provádí průběžný monitoring a šetření týkající se fungování trhu s plynem. ERÚ konstatuje, že na trhu s plynem existuje účinná hospodářská soutěž a podmínky pro fungování liberalizovaného trhu s plynem jsou nastaveny správně. Každý zákazník má právo vybrat si takového obchodníka s plynem, který bude

nejlépe vyhovovat jeho požadavkům. Ve srovnání s některými zeměmi EU však svých možností změnit dodavatele využívá poměrně malá část zákazníků. Konkurenční tlak na obchodníky s plynem proto není tak silný, a řada obchodníků tak může nabízet své služby za vyšší ceny, protože ty jsou jejich zákazníky akceptovány.

Ochrana spotřebitele a řešení sporů

ERÚ v roce 2020 pokračoval v aktivitách směřujících k efektivnější ochraně zájmů spotřebitelů s cílem uspokojení všech přiměřených požadavků na dodávku plynu. Předmětné aktivity a jejich hlavní zaměření jsou obdobné jako pro spotřebitele na trhu s elektřinou a jsou rozvedeny v části týkající elektroenergetiky – kapitola 3.2.2.2.

4.3 Bezpečnostní standard dodávek

ERÚ v rámci svých kompetencí sleduje a vyhodnocuje plnění bezpečnostního standardu dodávek plynu v ČR (BSD). Na základě zájmu odborné veřejnosti byla vytvořena *Měsíční zpráva o vyhodnocení bezpečnostního standardu dodávky plynu v ČR*, která je pravidelně zveřejňována na webu ERÚ od zimní sezóny 2015/2016. V těchto zprávách ERÚ kromě jiného sleduje naplnění jedné z jeho hlavních priorit, jíž je identifikace všech faktorů, které by mohly tvořit překážku v zajištění bezpečných a spolehlivých dodávek plynu konečným zákazníkům v ČR. Na základě platné legislativy zasílají pravidelně před zimní sezónou všichni obchodníci s plynem podklady a informace týkající se povinnosti zajistit BSD. ERÚ zjistil, že ze všech licencovaných subjektů zajišťovalo k 31. prosinci 2020 celkem 157 obchodníků s plynem BSD, a to pro svoji činnost nebo pro jiného obchodníka s plynem.

BSD byl zajišťován v roce 2020 na měsíce leden až březen a říjen až prosinec. Většina obchodníků s plynem využívala potvrzení o zajištění BSD jiným účastníkem trhu s plynem, což znamená, že jeden obchodník zajišťuje včetně naplnění 30% hranice BSD prostřednictvím zásobníku plynu několika dalším obchodníkům. Celková naplněnost zásobníků plynu v ČR před zimní sezónou činila cca 3,3 mld. m³ plynu, což představuje v současnosti 39 % roční spotřeby plynu v ČR a 58 % spotřeby plynu v topné sezóně v ČR. V této souvislosti však podotýkáme, že uskladněný plyn nemusí být určen pouze pro zákazníky v ČR, ale obchodník ho zde může mít uskladněn i pro své zákazníky v zahraničí. Plyn v rámci BSD zajišťuje dostatečné dodávky plynu zákazníkům při mimořádně vzniklých situacích.

BSD byl sjednán k 1. prosinci 2020 podle údajů obchodníků s plynem a výrobců plynu pro následující případy zajištění:

- pro případ mimořádných teplotních hodnot v průběhu sedmidenního období poptávkových špiček ve výši 400 637 MWh,
- pro případ výjimečně vysoké poptávky po plynu v délce nejméně 30 dnů ve výši 9 367 807 MWh,
- pro případ narušení jediné největší plynárenské infrastruktury v trvání nejméně 30 dnů ve výši 7 088 378 MWh.

Stejně jako v předchozím roce ERÚ požádal provozovatele zásobníků plynu o poskytnutí údajů denního množství uskladněného plynu v daném období po jednotlivých obchodnících s plynem. Na základě těchto údajů byla u všech společností provedena kontrola zaslaných výkazů o zajištění BSD s cílem ověřit skutečnou zajištěnost BSD ze strany jednotlivých obchodníků. Jedním z hlavních zájmů ERÚ je zajištění bezpečných a spolehlivých dodávek plynu konečným zákazníkům v ČR.

Seznam nepoužívanějších zkratek a pojmů

ACER	<i>Agentura pro spolupráci energetických regulátorů (Agency for the Cooperation of Energy Regulators)</i>
BSD	bezpečnostní standard dodávek plynu
burza EEX, EEX	energetická burza (<i>European Energy Exchange AG</i>)
burza PXE, PXE	energetická burza (<i>Power Exchange Central Europe</i>)
CAIDI	průměrná doba trvání jednoho přerušení distribuce elektřiny u zákazníků v hodnoceném období
CEER	<i>Rada evropských energetických regulátorů (Council of European Energy Regulators)</i>
CMP	Postupy pro řízení překročení kapacity v případě smluvního překročení kapacity (<i>Congestion management procedures</i>) ve smyslu nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 715/2009 ze dne 13. července 2009, o podmínkách přístupu k plynárenským přepravním soustavám a o zrušení nařízení (ES) č. 1775/2005
CNG	stlačený zemní plyn (compressed natural gas)
CWD	metodika určování referenčních cen podle vzdálenosti, vážená podle kapacity
ČEPS	provozovatel české přenosové soustavy, společnost <i>ČEPS, a.s.</i>
ČR	<i>Česká republika</i>
EK, Komise (EU)	<i>Evropská komise</i>
energetický zákon	zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů
ERRA	<i>Regionální sdružení energetických regulátorů (Energy Regulators Regional Association)</i>
ERÚ	<i>Energetický regulační úřad</i>
EU	<i>Evropská unie</i>
HHI	Herfindahl-Hirschmanův Index
hladina NN	hladina nízkého napětí
hladina VN	hladina vysokého napětí
hladina VVN	hladina velmi vysokého napětí
LNG	zkapalněný zemní plyn (liquefied natural gas)
MPO	<i>Ministerstvo průmyslu a obchodu</i>
NET4GAS	provozovatel české přepravní soustavy, společnost <i>NET4GAS, s.r.o.</i>
operátor trhu	společnost <i>OTE, a.s.</i>
OPM	odběrné a předávací místo

<i>NC CAM</i>	Nařízení komise (EU) 2017/459 ze dne 16. března 2017, kterým se zavádí kodex sítě pro mechanismy přidělování kapacity v plynárenských přepravních soustavách a kterým se zrušuje nařízení (EU) č. 984/2013
<i>NC INT</i>	Nařízení Komise (EU) 2017/459 ze dne 16. března 2017, kterým se zavádí kodex sítě pro mechanismy přidělování kapacity v plynárenských přepravních soustavách a kterým se zrušuje nařízení (EU) č. 984/2013
<i>NC TAR</i>	Nařízení komise (EU) 2017/460 ze dne 16. března 2017, kterým se zavádí kodex sítě harmonizovaných struktur přepravních sazeb pro zemní plyn
<i>Rada ERÚ</i>	<i>Rada Energetického regulačního úřadu</i>
<i>4M MC</i>	země propojeného trhu regionu <i>4M Market Coupling</i> , konkrétně <i>České republiky, Maďarska, Rumunska a Slovenska</i>
<i>REMIT</i>	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1227/2011 ze dne 25. října 2011 o integritě a transparentnosti velkoobchodního trhu s energií
<i>SAIFI</i>	průměrný počet přerušení distribuce elektřiny u zákazníků v hodnoceném období
<i>SAIDI</i>	průměrná souhrnná doba trvání přerušení distribuce elektřiny u zákazníků v hodnoceném období
<i>SIDC</i>	propojení přeshraničního trhu (<i>Single Intra Day Coupling</i>)
<i>VIP</i>	virtuální hraniční bod (<i>Virtual Interconnection Point</i>)
<i>zásady cenové regulace</i>	<i>Zásady cenové regulace pro regulační období 2021–2025 pro odvětví elektroenergetiky, plynárenství, pro činnosti operátora trhu v elektroenergetice a plynárenství a pro povinně vykupující</i>
<i>zákon o POZE</i>	zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů

Poznámka

Názvy subjektů a dokumentů a jejich zkratky jsou uvedeny v kurzívě (vyjma nadpisů a tabulek).

Názvy českých společností jsou uvedeny tak, jak jsou zapsány v Obchodním rejstříku, i pokud jsou, zde zapsány chybně (a. s. nebo s. r. o. bez mezer apod.)

Seznam legislativních předpisů

Zákony ČR

zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů

Vyhlášky ČR

vyhláška č. 540/2005 Sb., o kvalitě dodávek elektřiny a souvisejících služeb v elektroenergetice

vyhláška č. 401/2010 Sb., o obsahových náležitostech pravidel provozování přenosové soustavy, Pravidel provozování distribuční soustavy, Řádu provozovatele přepravní soustavy, Řádu provozovatele distribuční soustavy, Řádu provozovatele podzemního zásobníku plynu a obchodních podmínek operátora trhu

vyhláška č. 62/2011 Sb., o podmínkách připojení k plynárenské soustavě a o změně vyhlášky MPO č. 251/2001 Sb., kterou se stanoví Pravidla provozu přepravní soustavy a distribučních soustav v plynárenství, ve znění pozdějších předpisů

vyhláška č. 349/2015 Sb., o Pravidlech trhu s plynem, tak, aby pravidla pro realizaci vyrovnávacích akcí provozovatelem přepravní soustavy posilovala

vyhláška č. 408/2015 Sb., o Pravidlech trhu s elektřinou

vyhláška č. 16/2016 Sb., o podmínkách připojení k elektrizační soustavě

vyhláška č. 70/2016 Sb., o vyúčtování dodávek a souvisejících služeb v energetických odvětvích,

vyhláška č. 8/2016 Sb., o podrobnostech udělování licencí pro podnikání v energetických odvětvích

Nařízení EU

nařízení (EU) č. 715/2009 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 715/2009 ze dne 13. července 2009 o podmínkách přístupu k plynárenským přepravním soustavám a o zrušení nařízení (ES) č. 1775/2005

nařízení (EU) č. 994/2010 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 994/2010 ze dne 20. října 2010 o opatřeních na zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu a o zrušení směrnice Rady 2004/67/ES

nařízení (EU) č. 1227/2011 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1227/2011 ze dne 25. října 2011 o integritě a transparentnosti velkoobchodního trhu s energií

nařízení (EU) č. 347/2013 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 347/2013 ze dne 17. dubna 2013, kterým se stanoví hlavní směry pro transevropské energetické sítě a kterým se zrušuje rozhodnutí č. 1364/2006/ES a mění nařízení (ES) č. 713/2009, (ES) č. 714/2009 a (ES) č. 715/2009

nařízení (EU) 2015/703 Nařízení Komise (EU) 2015/703 ze dne 30. dubna 2015, kterým se stanoví kodex sítě pro pravidla týkající se interoperability a předávání údajů

nařízení (EU) 2015/1222	Nařízení Komise (EU) 2015/1222 ze dne 24. července 2015, kterým se stanoví rámcový pokyn pro přidělování kapacity a řízení přetížení
nařízení (EU) 2016/631	Nařízení Komise (EU) 2016/631 ze dne 14. dubna 2016, kterým se stanoví kodex sítě pro požadavky na připojení výroben k elektrizační soustavě
nařízení (EU) 2016/1388	Nařízení Komise (EU) 2016/1388 ze dne 17. srpna 2016, kterým se stanoví kodex sítě pro připojení spotřeby
nařízení (EU) 2016/1447	Nařízení Komise (EU) 2016/1447 ze dne 26. srpna 2016, kterým se stanoví kodex sítě pro požadavky na připojení vysokonapěťových stejnosměrných soustav a nesynchronních výrobních modulů se stejnosměrným připojením k elektrizační soustavě
nařízení (EU) 2016/1719	Nařízení Komise (EU) 2016/1719 ze dne 26. září 2016, kterým se stanoví rámcový pokyn pro přidělování kapacity na dlouhodobém trhu
nařízení (EU) 2017/459	Nařízení Komise (EU) 2017/459 ze dne 16. března 2017, kterým se zavádí kodex sítě pro mechanismy přidělování kapacity v plynárenských přepravních soustavách a kterým se zrušuje nařízení (EU) č. 984/2013
nařízení (EU) 2017/460	Nařízení Komise (EU) 2017/460 ze dne 16. března 2017, kterým se zavádí kodex sítě harmonizovaných struktur přepravních sazeb pro zemní plyn
nařízení (EU) 2017/1485	Nařízení Komise (EU) 2017/1485 ze dne 2. srpna 2017, kterým se stanoví rámcový pokyn pro provoz elektroenergetických přenosových soustav
nařízení (EU) 2017/2195	Nařízení Komise (EU) 2017/2195 ze dne 23. listopadu 2017, kterým se stanoví rámcový pokyn pro obchodní zajišťování výkonové rovnováhy v elektroenergetice
nařízení (EU) 2017/2196	Nařízení Komise (EU) 2017/2196 ze dne 24. listopadu 2017, kterým se stanoví kodex sítě pro obranu a obnovu elektrizační soustavy
nařízení (EU) 2018/1999	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 ze dne 11. prosince 2018 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU a 2013/30/EU, směrnice Rady 2009/119/ES a (EU) 2015/652 a zrušuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 525/2013
nařízení (EU) 2019/941	Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2019/941 ze dne 5. června 2019 o rizikové připravenosti v odvětví elektroenergetiky a o zrušení směrnice 2005/89/ES
nařízení (EU) 2019/942	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/942 ze dne 5. června 2019, kterým se zřizuje Agentura Evropské unie pro spolupráci energetických regulačních orgánů

nařízení (EU) 2019/943 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/943 ze dne 5. června 2019 o vnitřním trhu s elektřinou

Směrnice EU

směrnice 2009/72/ES Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/72/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o zrušení směrnice 2003/54/ES

směrnice 2009/73/ES Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/73/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem a o zrušení směrnice 2003/55/ES

směrnice (EU) 2018/844 Směrnice Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2018/844 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice 2010/31/EU o energetické náročnosti budov a směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti

směrnice (EU) 2018/2001 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů

směrnice (EU) 2018/2002 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2002 ze dne 11. prosince 2018, kterou se mění směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti

směrnice (EU) 2019/944 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944 ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice 2012/27/EU

Seznam grafů a tabulek

Grafy

Graf č. 1 – Vývoj výroby a spotřeby elektřiny v letech 2001–2020	7
Graf č. 2 – Vývoj ceny za rezervovanou kapacitu a použití sítí přenosové soustavy.....	10
Graf č. 3 – Vývoj ceny za rezervovanou kapacitu a použití sítí distribučních soustav VN a VVN	11
Graf č. 4 – Srovnání ročních produktů futures BL CAL 2021 a BL CAL 2020	14
Graf č. 5 – Ceny elektřiny na burze EEX v EUR/MWh	16
Graf č. 6 – Podíl složek ceny za dodávku elektřiny pro domácnosti v roce 2020.....	16
Graf č. 7 – Roční změny dodavatele elektřiny u hlavních kategorií zákazníků	17
Graf č. 8 – Celkové vyhodnocení spotřeby plynu v ČR v letech 2001–2020 (s uvedením přepočtu na podmínky dlouhodobého teplotního normálu).....	20
Graf č. 9 – Paroplynové elektrárny Počerady a Vřesová – dodávka zemního plynu 2013–2020	21
Graf č. 10 – Struktura průměrné ceny služeb dodávky plynu pro zákazníky v kategorii domácnost v roce 2020	23
Graf č. 11 – Porovnání ceny Indexu OTE a EEX NCG spot v roce 2020	30
Graf č. 12 – Podíl dodavatelů plynu na spotřebě plynu v roce 2020.....	32
Graf č. 13 – Počet změn dodavatele plynu v období 2011–2020	32

Tabulky

Tabulka č. 1 – Ukazatele nepřetržitosti distribuce elektřiny v roce 2020.....	12
Tabulka č. 2 – Ukazatele velkoobchodního trhu s elektřinou.....	15
Tabulka č. 3 – Vybrané ukazatele maloobchodního trhu s elektřinou – domácnosti	18
Tabulka č. 4 – Porovnání objemu plynu v zásobnících po a před těžební sezónou.....	24
Tabulka č. 5 – Ukazatele velkoobchodního trhu s plynem	29
Tabulka č. 6 – Vybrané ukazatele maloobchodního trhu s plynem.....	31
Tabulka č. 7 – Počet změn dodavatele plynu v roce 2020.....	32
Tabulka č. 8 – Vybrané ukazatele maloobchodního trhu s plynem – domácnosti.....	33
Tabulka č. 9 – Vybrané ukazatele maloobchodního trhu s plynem – mimo domácnosti.....	33